

The background of the cover is a photograph of a pond in autumn. The water is dark and reflects the surrounding trees and the sky. Numerous fallen leaves in shades of yellow, orange, and red are scattered across the surface of the pond. The grass along the edge of the pond is also tinged with autumn colors.

GNIEWKOrama

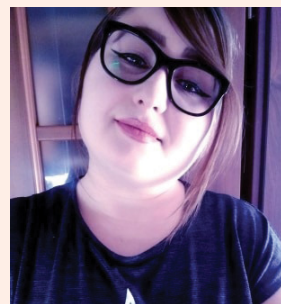
MGOKSiR
W GNIEWKOWIE

WRZESIEŃ 2021 NR 9/2021 • MIESIĘCZNIK GMINY GNIEWKOWO
NAKŁAD 3000 EGZ. • ISSN 1233-9539

SPIS TREŚCI

Wrzesień 2021

MGOKSiR	2
Słowo wstępne	2
Finał WOŚP 2022	3
Warsztaty Robienia Latawców	3
VII Święto Latawca z Bonduelle	4
Wrażenia uczestników rejsu po Bałtyku	5
Spektakl „Sztuka kochania wg Owidiusza”	6
Kulturalna wycieczka z MGOKSiR	6
Spektakl „Dziwna para”	7
Sekcje zainteresowań MGOKSiR	7
Gmina Gniewkowo od A do Z	8
Buczkowo	8
Z Urzędu	10
III Festyn Ekologiczny	10
Akcja „Jedno dziecko, jedno drzewo”	11
82. rocznica sowieckiej napaści na Polskę	11
Dane z USC	11
Dofinansowanie na remont dróg	12
Klub Senior+	12
Vademecum azbestowe	13
Nadesłane	14
Gniewkowie w Pałacu Prezydenckim	14
Zielono w Wierchosławicach	14
Roztańczony Kawęczyn	14
Szkoła nr 2 ma imię!	15
V Zjazd Oddziału Gminnego ZW. OSP RP	16
50-lecie pożycia małżeńskiego	16
Nadesłane z Biblioteki	17
Historią pisane	18
Gniewkowo w słowach i obrazach	18
Znani Nieznani	20
Przygoda ze sportem Jerzego Ratajczaka	20
Sport	22
Tenis stołowy	22
Zaczęła się GESAL Liga	23

Jesiennie wokół

Ostatnie dni przyniosły niesamowitą wicher, jesień trwa. Tak i okładka nowej Gniewkoramy – jest jesienią właśnie. Kto poznaje na niej gniewkowski stawek? W tym wydaniu miesięcznika poczytacie Państwo m.in. relacje z wydarzeń organizowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Gniewkowie, w tym z największego chyba eventu, VII Święta Latawca z Bonduelle i towarzyszącemu mu Festiwalu Kolorów. Zwróćcie Państwo uwagę na banery dotyczące sekcji zainteresowań i sekcji sportowych działających przy MGOKSiR. Można je wyciąć, powiesić, a przede wszystkim zapoznać się z nimi i zapisać na nasze sekcje! W dalszej kolejności, cykliczna seria: Gmina Gniewkowo od A do Z, tym razem Buczkowo. Ponadto, tradycyjnie, wiadomości „Z Urzędu”, a tam na przykład obszerne sprawozdanie z III Festynu Ekologicznego oraz informacje o kolejnych inwestycjach. Rubryka „Nadesłane” i „Nadesłane z Biblioteki” to kolejne działy, do których poczytania zachęcam. W „Historią pisane” przedrukujemy artykuł z 1896 r., na razie jego pierwszą część z zaplanowanych trzech, ponieważ jest obszerny. „Znani Nieznani” to sportowe pasje Jerzego Ratajczaka. A sam dział „Sport” przykładowo zawiera terminarz GESAL Ligi i informacje o niej – o zawodach sportowych w piłce halowej. Na plakaty też patrzcie, bo zapowiadają dwie duże imprezy biegowe w Gniewkowie. Ach, dzieje się!

Redaktor naczelna

7.11.2021 ROJEWO-GNIEWKOWO 10 KM

XXVII BIEG IM. RODZINY MILEWSKICH

X FINAŁ GRAND PRIX WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO W BIEGACH

8.30 - otwarcie Biura Zawodów (Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Dworcowa 11)
 11.00 - zamknięcie zapisów
 11.00-11.30 - odjazdy autokarów na start do Rojewy (ul. 17 Stycznia 11, przed Urzędem Miejskim w Gniewkowie)
 12.00 - **START** (boisko sportowe w Rojewie)
TRASA
 Rojewo - Płonkówek - Płonkowie - Kaczkowo - **META**: Rynek w Gniewkowie
 14.00 - wręczenie nagród (hala widowiskowo-sportowa, ul. Dworcowa 11)
ZAPISY: <https://zapisy.sts-timing.pl/775/>

SieMa!

Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy po raz kolejny zagra w Gniewkowie. Przyszły rok niesie ze sobą niezwykle wydarzenie – okrągły – 30 – Finał WOŚP, który jednoczy ludzi w kraju i nie tylko na niesieniu pomocy i dobra innym. W niedzielę, 30 stycznia 2022 roku Orkiestra ludzkich serc zagra i będzie zbierać środki dla zapewnienia najwyższych standardów diagnostyki i leczenia wzroku u dzieci.

Również w Gniewkowie, przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji, utworzyliśmy Sztab WOŚP i tym samym w naszej gminie po raz 29 jest organizowany Finał zbiórki. 8 listopada rusza rejestracja wolontariuszy. Jeśli potrzebujecie bliższych informacji, kontaktujcie się z nami pod nr telefonu

604 600 188 – czekamy na Was. Nie zwlekajcie do ostatniej chwili, bo podczas 30. Finału możemy zarejestrować tylko 45 kwestujących wolontariuszy. Stało się tak dlatego, że na terenie gminy powstał także drugi sztab i zgodnie z ustaleniami z Fundacją limit wolontariuszy został podzielony solidarnie.

Zapraszamy także do kontaktu osoby, przedsiębiorców oraz inne podmioty, które chciałyby przekazać fany na licytację. Sztab #6179 przy ma siedzibę w MGOKSiR, przy ul. Dworcowej 5. **Zagrajmy RAZEM dla OKULISTYKI DZIECIĘCEJ!**
 Tekst: Szef Sztabu Paweł Mikuszewski

WARSZTATY ROBIENIA LATAWCÓW

W sobotę 11 września na sali koncertowej MGOKSiR odbyły się warsztaty robienia latawców. Uczestnicy mieli okazję, pod okiem p. Agnieszki Dąbrowskiej, zapoznać się z ogólnymi zasadami tworzenia tych latających „obiektów”. Każda z drużyn mogła także stworzyć swój własny latawiec. Jak się okazało – konstruowanie danego przyrządu latającego jest nie tylko wspaniałą zabawą dla

dzieci, ale również wydaje się być niezwykle wciągające dla tych nieco starszych osób. Drużyny miały okazję pochwalić się swoimi latawcami już w sobotę (18 września) w konkursie latawców, podczas VII Święta Latawca z Bonduelle, które odbyło się na stadionie miejskim.
 Tekst: RN
 Zdjęcia: Roksana Goralewska

VII ŚWIĘTO LATAWCA Z BONDUELLE ZA NAMI

18 września na Stadionie Miejskim w Gniewkowie odbyło się VII Święto Latawca z Bonduelle. Pogoda nas nie rozpieszczała, jednak nie przeszkodziło to w najważniejszym punkcie imprezy – konkursie latawców. Drużyny rywalizowały między sobą w czterech kategoriach konkursowych: najpiękniejszy latawiec, najdziwniejszy latawiec, latawiec skrzyniowy oraz najpiękniejszy latawiec sołecki. Konkurencja była mocna, mimo to jury udało się wyłonić zwycięzców w każdej z kategorii.

Podczas gdy kolejne drużyny prezentowały swoje odlotowe dzieła, reszta uczestników miała do dyspozycji catering, gdzie na głodnych czekały darmowe sałatki przygotowane z warzyw Bonduelle, frytki, popcorn, a także gorąca kawa i herbata. Zwieńczeniem imprezy był Festiwal Kolorów. W tym roku rozdaliśmy aż 500 saszetek z proszkami Holi, skutkiem tego – na stadionie zobaczyliśmy wszystkie kolory tęczy. Dziękujemy Wam za udział i tak liczne przybycie. Z niecierpliwością oczekujemy kolejnego Święta Latawca z Bonduelle, a to już za rok!

Tekst i zdjęcia: **Roksana Goralewska**

KILKUDNIOWY REJS PO BAŁTYKU, CZYLI WSPANIAŁA NAGRODA W KONKURSIE MGOKSiR

W dniach 20-24 września odbył się rejs na jachcie S/Y Województwo Toruńskie dla laureatów konkursu „Z Bałtykiem na Ty”. Pięcioro uczniów z naszej gminy: Julia Jaroszevska, Justyna Bolińska, Dylan Swat, Jacek Boliński i Maciej Lewandowski wygrało 4-dniowy rejs po Bałtyku, połączony ze zwiedzaniem obiektów związanych z Morzem Bałtyckim oraz jego historią. Jako załoganci mieli okazję poznać etykietę żeglarską, zasady bezpieczeństwa, a także podstawową terminologię, umożliwiającą sprawne funkcjonowanie na pokładzie. Czas postojów w portach przeznaczaliśmy na zwiedzanie muzeów oraz obiektów pozwalających nam zgłębić historię, kulturę oraz tradycję morską. Odwiedziliśmy m.in. „Dar Pomorza”, Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, Akwarium Gdyńskie czy latarnię morską w Helu.

A jak rejs wspominają laureaci?

Nie było niczego takiego, co podobało mi się mniej, a co bardziej. Wszystko było naprawdę bardzo fajne. A kiedy zwiedzaliśmy Akwarium Gdyńskie, Dar Pomorza, Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku i pozostałe miejsca, każde miało w sobie coś co przyciągało uwagę. To jak razem spędzaliśmy czas, jak ktoś opowiadał, zawsze było coś co było powodem do śmiechu i ja nie znając na początku nikogo poznałam bardzo miłych i wspaniałych ludzi przez te 4 dni. Ten wyjazd był nie do opisania.

Julia Jaroszevska

Pozostali laureaci podsumowali wyjazd w ten sposób:

Celem naszej wycieczki był rejs po Zatoce Gdańskiej. Każdy z nas wspomina rejs jako udaną i niezapomnianą przygodę. Dla niektórych uczestników był to pierwszy rejs na jachcie i wypad nad morze. Nie brakowało nam pozytywnej energii i wysmienitych humorów. Ogromnym plusem tej wycieczki było zwiedzanie i się po prostu nie nudziłyśmy. Jednym z punktów wycieczki było zwiedzanie Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku oraz szczegółowe zapoznanie się z jego historią. Mogliśmy przenieść się w czasie i zobaczyć życie za czasów wojennych. Prawdziwa lekcja historii. Ogromne wrażenie zrobił na nas posąg Neptuna w najbardziej reprezentacyjnej części miasta Gdańska. Każdy z nas był zachwycony zwiedzaniem prawdziwego statku „Dar Pomorza”. Dane mam było zobaczyć każdy zakątek statku oraz zapoznać się z jego bogatą historią. Kończącym etapem rejsu był Hel. W wolnym czasie mogliśmy kosztować przepyszne jedzenie oraz kupić upominki na pamiątkę.

Do domu wróciliśmy bardzo zadowoleni, a przede wszystkim bogatsi o wiedzę i nowe doświadczenia, z nadzieją na kolejny fantastyczny wyjazd tak w doskonałym składzie samych uczestników, jak i organizatorów MGOKSiR. Dziękujemy!

Jak widać żeglarsstwo to nie tylko pływanie na jachcie, ale także zwiedzanie kolejnych miejsc, a przede wszystkim poznawanie nowych osób i budowanie relacji, które nie kończą się wraz z zakończeniem rejsu.

Tekst i zdjęcia: **Kinga Sawicka**

„SZTUKA POWINNA KIEROWAĆ MIŁOŚCIĄ” (ARTE REGENDUS AMOR)

Kultura kwitnie w mieście Gniewkowo. Mógł przekonać się o tym każdy, kto 25 września był na przedstawieniu pt. „Sztuka kochania wg Owidiusza” w wykonaniu poznańskiej Fundacji Fabryki Sztuki.

Owidiusz, poprzez publikację swoich trzech ksiąg pod tytułem „Ars amatoria”, stał się sprawcą niezłego zamieszania w starożytnym Rzymie. To przepiękny poemat rozprawiający nieco ironicznie o kobietach i mężczyznach. Pierwsza księga „Sztuki kochania” została napisana, aby pokazać mężczyźnie, jak znaleźć kobietę. W księdze drugiej Owidiusz pokazuje, jak ją zatrzymać. Trzecia księga, napisana dwa lata później, daje kobietom rady, jak zdobyć i zachować miłość mężczyzny. Owidiusz podjął radykalną próbę przededefiniowania relacji między mężczyznami i kobietami w społeczeństwie rzymskim, opowiadając się za odejściem od paradygmatów siły i opętania w kierunku koncepcji wzajemnego spełnienia.

To wszystko wraz z przekazem artystycznym Fabryki Sztuki, oglądali uczestnicy w sali koncertowej MGOKSiR. Po spektaklu obecni zostali przyjęci także poczęstunkiem – kawą, herbatą oraz ciastem. Zapraszamy zawsze ciepło i serdecznie na tego typu wydarzenia, pełne śmiechu, wzruszeń oraz kulturalnych wrażeń.

Tekst i zdjęcie: **Paweł Mikuszewski**

KULTURALNA WYCIECZKA Z MGOKSiR

30 września wyruszyliśmy na wycieczkę, której pierwszym punktem był Sandomierz. Tam, poza oglądaniem zespołu miejskiego z zewnątrz, dokładniej poznaliśmy historię Bramy Opatowskiej, Bazyliki Katedralnej, a także Ratusza. Kończąc wizytę w centrum, przeszliśmy się podziemną trasą turystyczną, poznając tym samym historię zmian zachodzących w Sandomierzu na przestrzeni kilkuset lat. Kolejnym punktem na mapie naszego wyjazdu była Winnica Sandomierska. Mielśmy możliwość zwiedzić rodzinną winnicę oraz winiarnię, a także zdegustować wino oraz sery sandomierskie.

Drugi dzień spędziliśmy w Lublinie. Podczas zwiedzania z przewodnikiem, poznaliśmy najbardziej charakterystyczne punkty w mieście: np. Wzgórze Zamkowe, Plac Litewski, krypty i zakrystię akustyczną w archikatedrze. Ponadto, odbyliśmy długi spacer po Starym Mieście, zgłębiając historię poszczególnych obiektów.

Trzeciego dnia dotarliśmy do Kazimierza Dolnego. Poza zwiedzaniem przepięknego centrum miasta (w którym znajdują się aż dwa rynki) weszliśmy na Górę Trzech Krzyży, odwiedziliśmy Kościół Zwiastowania Najświętszej Marii Panny i Klasztor Reformatorów, doszliśmy do ruin zamku, a także weszliśmy na basztę, z której rozlegał się przepiękny widok na okolicę. Aby móc podziwiać Kazimierz Dolny z drugiej strony, odbyliśmy godzinny rejs widokowy po Wiśle. Zanim jednak zaczęliśmy zwiedzanie miasta, udaliśmy się do oddalonego o kilka kilometrów Wąwozu Korzeniowy Dół.

Ostatni dzień upłynął nam pod znakiem poznania miejsca uzdrowskiego – Nałęczowa. W pięknych okolicznościach przyrody spacerowaliśmy po Parku Zdrojowym, odwiedziliśmy Pijalnię Wód oraz Muzeum Stefana Żeromskiego. Dziękujemy wszystkim za udział w wycieczce, do zobaczenia!

Tekst i zdjęcia: **Kinga Sawicka**

WYCIECZKA NA KOMEDIĘ W DOBOROWEJ OBSADZIE

3 października 2021 25-osobowa grupa uczestników wraz z MGOKSiR udała się do Torunia na komedię pt. „Dziwna para”. Tytułową dziwną parę zagrali znakomici i znani aktorzy komediowi, Cezary Żak oraz Artur Barciś. Komedia ta to opowieść o dwójce przyjaciół, którym – jednemu po rozwodzie, a drugiemu w trakcie rozpadającego się zwią-

ku – przychodzi razem zamieszkać. Ich perypetie bawiły do łez. Serdecznie zapraszamy do innych wspólnych wyjazdów wraz z GOK-iem. Aby niczego nie przegapić, śledźcie nasz profil na Facebooku (/GniewkowoGOK) oraz plakaty w gablotach, jak i samej Gniewkoramie.

Tekst: **RN**

SEKCJE SPORTOWE

MGOKSiR W GNIEWKOWIE

PONIEDZIAŁEK
Karate (sala sportowa, ul. Dworcowa 11, odpłatność 30 zł/msc) – 16:30–18:00

WTÓREK
Badminton dla dzieci (sala sportowa, ul. Toruńska 40, bezpłatne, org.: KS Gniewkowo) – 17:00–18:00
Aerobik 60+ (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, bezpłatne, org.: KS Gniewkowo) – 18:00–18:45
Fitness (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, odpłatne, org.: W. Buzuk) – 19:00–20:00

ŚRODA
Akademia Sportu (dzieci 4–6 lat, sala sportowa, ul. Dworcowa 11, bezpłatne) – 15:30–16:30
Akademia Sportu (dzieci 7–10 lat, sala sportowa, ul. Dworcowa 11, bezpłatne) – 16:30–17:30
Nauka i doskonalenie jazdy na rolkach (sala sportowa, ul. Dworcowa 11, odpłatność 50 zł/msc) – 17:30–18:30

CZWARTEK
Karate (sala sportowa, ul. Dworcowa 11, bezpłatne) – 16:30–18:00
Fitness (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, odpłatne, org.: W. Buzuk) – 19:00–20:00

PIĄTEK
Cheerleaders (sala sportowa, ul. Dworcowa 11, odpłatność 20 zł/msc) – 13:30–16:30
Piłka nożna dziewcząt (sala sportowa, ul. Toruńska 40, bezpłatne, org.: KS Gniewkowo) – 13:45–15:15
Koszykówka (sala sportowa, ul. Toruńska 40, bezpłatne) – 18:00–19:30
Siatkówka (sala sportowa, ul. Toruńska 40, bezpłatne) – 19:30–21:00

SOBOTA
Gniewkowska Liga Badmintonu (sala sportowa, ul. Toruńska 40) – 13:30–15:00
GESAL Liga (sala sportowa, ul. Toruńska 40) – 16:00–19:00

NIEDZIELA
Gniewkowska Liga Tenisa Ziemnego (sala sportowa, ul. Dworcowa 11) – 9:00–17:00

SEKCJE HOBBY I SZTUKA

MGOKSiR W GNIEWKOWIE

PONIEDZIAŁEK
Taneczny Klub Malucha (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, odpłatność 40 zł/msc) – 16:00–16:40
VideoClip Dance (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, odpłatność 40 zł/msc) – 16:45–17:40
Taniec towarzyski (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, odpłatność 40 zł/msc) – 18:00–18:45
Latino Solo (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, odpłatność 50–60 zł/msc) – 19:00–19:45

WTÓREK
Pracownia Seniora (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, bezpłatne) – 10:00–12:00
„Mały Artysta” (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, bezpłatne) – 16:00–17:30

ŚRODA
Zespół Pieśni i Tańca (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, bezpłatne) – 16:30–18:00

CZWARTEK
Klub łowców Skarbów (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, bezpłatne) – 16:00–17:30

PIĄTEK
Nauka gry w szachy (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, bezpłatne) – 15:30–17:00
Taneczny Klub Malucha (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, odpłatność 40 zł/msc) – 16:00–16:40
VideoClip Dance (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, odpłatność 40 zł/msc) – 16:45–17:40
Latino Solo (MGOKSiR, ul. Dworcowa 5, odpłatność 50–60 zł/msc) – 18:00–18:45

BUCZKOWO

Nazwa: Buszkowo, Buczek, Buczko. Być może pochodzi od buczyny, lasku bukowego.

Liczba ludności: 44 (2011 r.), 114 (1930 r.), 115 (1921 r.), 76 (1905 r.), 73 (1900 r.), 91 (1890 r.), 93 (1880 r.), 103 (1867 r.), 97 (1860), 56 (1837 r.), 56 (1846 r.), 6 (1552 r.).

Historia: W 1489 r. wieś była własnością królewską i należała do starostwa inowrocławskiego, wchodząc razem z Wielosią, Murzynnem i Chrzastowem początkowo w skład królewskiej gminy gniewkowskiej. Królowie mieli prawo rozdawać starostwa z wolnej ręki na dożywotnie donacje jedynie szlachcie polskiej i to tym, którzy zasłużyli się Rzeczypospolitej. Starostowie w zamian płacili do skarbu państwa 25% dochodu netto. Królowie jednak tego prawa nadużywali, rozdając starostwa wdowom po starostach, a nawet ich synom. We wspomnianym roku 1489 wieś znajdowała się prawdopodobnie w posiadaniu starosty inowrocławskiego Mikołaja Kościeleckiego herbu Ogończyk. W skład starostwa inowrocławskiego, oprócz Buczkowa, wchodziły: miasta Inowrocław i Gniewkowo, folwarki: Niemojewko, Sławęcinek, Niszczewice, Jakśce, Broniewo, Orłowo, Wielowieś pod Gniewkowem, Chrzastowo, Stamirowice, Dolsko, część królewska Mąteu. Po ojcu Mikołaj Kościelecki odziedziczył znaczne dobra ziemskie na Kujawach. W swoim ręku skupił liczne starostwa pomorskie i kujawskie. Mikołaj wykupywał urzędy ziemskie oraz dobra ziemskie: m.in. starostwo osieckie, starostwo człuchowskie oraz dalsze dobra za panowania króla Jana Olbrachta. Ukoronowaniem jego kariery była nominacja w 1501 r. na wojewodę brzesko-kujawskiego. Był sygnatariuszem unii piotrkowsko-mielnickiej w 1501 r. Podpisał konstytucję Nihil novi na sejmie w Radomiu w 1505 r. Zmarł w 1510 r. Pozostawił żonę Annę Bochotnicką herbu Dębno, która po jego śmierci wyszła za mąż za Sieciecha z Grodzca. Z małżeństwa z Anną, Kościelecki pozostawił dwie córki: Katarzynę, żonę Mikołaja z Walewic, podkomorzego sochaczewskiego i Zofię, być może identyczną z Zofią z Kościelca, żoną Wiktoryna Sempelborskiego. W 1505 r. król Aleksander zapisał stacyjne w Buczkowie Stanisławowi Jarockiemu herbu Rawicz, marszałkowi nadwornemu koronnemu. Stanisław na Jarocznym Jarocki był

dzielnikiem miasta Jarocznym z wszystkimi do niego należącymi wsiami i folwarkami; położywszy za panowania królów Kazimierza IV Jagiellończyka i Jana Olbrachta znaczne wojskowe zasługi, osiadł w Krakowie. Poświęciwszy się całkowicie usługom na rzecz kraju przy boku monarchii, stał się ulubieńcem i po-wiernikiem króla Aleksandra Jagiellończyka, a następnie Zygmunta I Starego. Król Aleksander zrobił go wojskim krakowskim, starostą grodzkim inowrocławskim, chęcińskim i sławkowskim oraz marszałkiem dworu królewskiego; darował mu w Krakowskim dobra Klimuntów. Do 1521 r. Buczkowo dzierżawili bracia Stanisław i Jan Blochowice, dzielnicy Kamion. Scedowali oni, za zgodą królewską, dzierżawę Buczkowa Piotrowi Sokołowskiemu herbu Gryzima, kasztelanowi rypińskiemu. Zmarł on w 1528 r. Do 1528 r. dzierżawcą królewskiej gminy Buczkowo był Aleksander Modlibóg herbu Rola. W 1528 r. dzierżawił po nim Jan Sapa Chełmicki herbu Nałęcz, łowczy dobrzyński (zm. 1534). W latach następnych była to nadal wieś królewska, wydzielana szlachcie dożywotnio, a nawet przez nich dziedziczona, co było niezgodne z prawem. Została zapisana przez króla dożywotnio braciom Stanisławowi, Jerzemu i Januszowi Latalskim herbu Prawdzic z Łabiszyna, synom Janusza, wojewody poznańskiego i Barbary Kretkowskiej. W 1534 r. Janusz Latalski, starosta inowrocławski, otrzymał konsens królewski na wykupienie Buczkowa od spadkobierców zmarłego Blocha. W 1546 r. sumy posiadane przez niego na wsiach królewskich Wielowieś pod Gniewkowem, Chrzastowo, Buczko-wo i Osiek w powiecie inowrocławskim oraz na wsi Międzychód w powiecie gnieźnieńskim zostały połączone w jedną – 1610 grzywien, a posiadanie tych wsi zapewniono dożywotnio jemu i jego synom Stanisławowi i Januszowi. W 1548 r. nadal dzierżawił ją Janusz Latalski. Ostatecznie w 1558 r. synowie Janusza dokonali działów majątkowych, w wyniku któ-

rych Buczkowo dostał najstarszy z nich, Stanisław, hrabia na Łabiszynie, starosta inowrocławski i człuchowski. Stanisław Latalski posiadał Buczkowo jeszcze w 1576 r. Ożenił się on z Georgią, córką Jerzego I pomorskiego, z którą doczekał się córki Marianny. Był posłem wielkopolskim na sejm 1562/1563 r. Jako wyznawca luteranizmu, wybudował w Łabiszynie drewniany zbór. Zmarł 11 XII 1598 r. Jeszcze przed jego śmiercią, w 1590 r. Janusz Latalski scedował swoją część Buczkowa młodszemu bratu Jerzemu. Jerzy Latalski zmarł w 1602 r. Wszyscy trzej bracia Latalscy nie zostawili po sobie potomka w linii męskiej. Cały klucz Łabiszyński, do którego należało królewskie Buczkowo, dostał się zatem Mariannie, córce Stanisława Latalskiego, która poślubiła w 1585 r. Andrzeja Czarnkowskiego herbu Nałęcz, wojewodę kaliskiego. Przed 1628 r. wieś, nadal królewska, była w dzierżawie (tenucie) u Łukasza Mielżyńskiego herbu Nowina-Złotogoleńczyk, kasztelana gnieźnieńskiego. Miał on córkę Annę, syna Andrzeja Mielżyńskiego oraz syna Łukasza, starostę powidzkiego, kasztelana łęczyckiego, senatora. Andrzej Mielżyński dostał zgodę królewską na cesję Buczkowa po ojcu w dniu 16 XII 1615 r. Zmarł jednak młodo. Jego ojciec Łukasz zmarł w Gnieźnie 2 II 1628 r. W 1628 r., po śmierci obu Mielżyńskich, ojca i syna, wieś objął w dzierżawę, za przyzwoleniem królewskim, Stanisław Przyjemski herbu Rawicz, wojewoda inowrocławski, marszałek nadworny koronny, starosta generalny Wielkopolski, starosta powidzki, który zasłynął na zjeździe jędrzejowskim. W 1630 r. scedował Buczkowo małżonkom Stanisławowi i Barbarze z Szenechów Żegockim herbu Jastrzębiec. Dostali oni na tę wieś przywilej królewski jednak dopiero 12 VIII 1631 r. W latach 1703–1712 wieś była dzierżawiona przez Wojciecha Sokołowskiego, burgrabiego brzesko-kujawskiego i jego żonę Mariannę Grodziecką. W dniu 6 I 1703 r. w Buczkowie urodziła się ich córka Konstancja. Miał także

córkę Jadwigę. Wojciech Sokołowski zmarł w 1737 r. Do 1748 r. wieś, wchodząca w skład tenuty (królewskiej) murzynowskiej w województwie inowrocławskim, była dzierżawiona przez Teresę Działyńską herbu Ogończyk, córkę Jana, wojewody pomorskiego, dwukrotnie zamężną: 1. z Franciszkiem ze Słupowa Szembekiem, wojewodą inflanckim, 2. Janem Sikorskim. Za konsensem królewskim z dnia 12 VI 1748 r. scedowała też tenutę Jakubowi Działyńskiemu, staroście nakielskiemu i jego żonie Konstancji Cieleckiej. W 1749 r. wieś wchodziła w skład tenuty murzynowskiej i należała nadal do Jakuba Działyńskiego. Był on posłem na sejm, łowczym poznańskim, następnie chorążym wschowskim, potem kaliskim. Na sejmie w 1744 r. popierał aukcję wojska, ale i wolności podatkowe szlachty. W latach 1746–1747 był starostą Nakła, a w 1748 r. starostą kiszporskim. W 1750 r. otrzymał nominację na podkomorzego poznańskiego, a w 1755 r. na wojewodę malborskiego. W 1755 r. zasiadał w trybunale koronnym w Piotrkowie Trybunalskim oraz trybunale skarbowym w Radomiu. Posiadał liczne majątki ziemskie: Niechanowo, Witkowo z przyległymi wsiami, Dębnicę, Działyń. Zakupił Mrocze w powiecie nakielskim, miał też liczne dobra w województwie chełmińskim. Otrzymał tenutę: murzynowską na Kujawach i powidzką (po teściu Cieleckim). Za zasługi został odznaczony Orderem Orła Białego. Zmarł 21 XII 1756 r. w Działyńcu i został pochowany w katedrze w Gnieźnie. Do 1762 r. dzierżawcą wsi był Wojciech Łochocki, generał major wojsk koronnych, ożeniony z Anną Kalkstein herbu Koss. Miał z nią córkę Joannę Franciszkę, córkę Eleonorę (ur. ok. 1750, poślubiła Józefa Kajetana Zawadzkiego), córkę Bogumiłę, córkę Ludwikę (żonę Józefa Mieczkowskiego), syna Ignacego Franciszka (dziedzica Słupowa i Barcina), córkę Joannę (żonę

Jana Święcickiego) i syna Józefa Anas-tazego (ur. ok. 1763), generała-brygadiera armii Księstwa Warszawskiego, dziedzica Giewartowa. Za zgodą królewską w dniu 29 VII 1762 r. scedował tenutę Murzynno, do której należało m.in. Buczkowo, Konstantemu Bnińskiemu herbu Łódzia i jego żonie Brygidzie Załuskiej. Konstanty Bniński był generałem majorem wojsk koronnych; mieszkał w Samostrzelu. W 1764 r. był posłem na sejm elekcyjny z województwa kaliskiego. Był elektorem Stanisława Augusta Poniatowskiego z województwa kaliskiego. W 1767 r. był marszałkiem Trybunału Koronnego, od 1770 r. – kasztelanem elbląskim, a od 1772 r. – kasztelanem chełmińskim. Król nadał mu Order Świętego Stanisława oraz Order Orła Białego. Pierwszą jego żoną była Brygida Załuska herbu Junosza (?–1770). Mieli co najmniej pięcioro dzieci, byli to: Józef, Wiktoria, Wirydiana, Nepomucena i Franciszka. W 1787 roku ożenił się z Franciszką Śliwicką herbu Jelita, z którą miał dwoje dzieci: Józefa Januarego i Mariannę. W 1771 r. tenu-ta Murzynno należała do Marciny z Kotarskich Naramowskiej. W 1775 r. przeprowadzono „emfiteutyczną reformę starostw i królewskich”, co oznaczało, że odtąd oddawano je w dzierżawę nie na dożywocie jak dotąd bywało, ale tylko na 50 lat i to tym, którzy zapewniali najwyższy czynsz. Dzierżawy te mogły jednak dalej przechodzić na spadkobierców. Sejm Czteroletni (1788–1792) podjął uchwałę o wystawieniu na sprzedaż królewskich. W 1787 r. dzierżawcą (tenutariuszem) wsi był Maciej Kłabczyński. W 1793 r. znajdowała się w rękach Juliana Kłabczyńskiego. Był on wówczas wdowcem i jako taki ożenił się 13 V 1793 r. z Weroniką Wolską, córką dziedzica Komaszyc. Kolejnym właścicielem Buczkowa był Niemiec, Friedrich Nehring, syn Jana i Karoliny Wiese. W 1847 r. w Chodczu, mając 26 lat, ożenił się z 22-letnią Matyldą Nast. W 1837 r. wieś należała do Niem-

ca, L. Günthera. W 1843 r. właścicielem był Fryderyk Günther, a w 1846 r. – L. Günther. W 1850 r. dzie-dzicem wsi był Simon Rafalski, radca sprawiedliwości. W 1854 r. Buczkowo posiadali bracia Gustaw i Ernst Rafal-scy. Gustaw Rafalski był królewsko-pruskim podporucznikiem. W 1860 r. jedynym właścicielem Buczkowa był Gustaw Rafalski. Wkrótce jednak scedował swoje prawa do majątku na rzecz brata Ernsta. W latach 1872–1888 wieś należała do Niemca, Zaesara Klawittera, urodzonego w Grochowie w powiecie tucholskim dnia 8 IX 1842 r. Był on porucznikiem kawalerii Landwery. Brał udział w wojnie prusko-austriackiej w 1866 r. i niemiecko-francuskiej w latach 1870–1871. Poślubił w 1868 r. Idę Minnę Christinę Becker. W Buczkowie urodziły się ich dzieci: nieznany z imienia syn (ur. 6 XII 1869 r., zm. 6 I 1871 r.) i córka Hedwig Sophie Justine (ur. 3 VI 1872 r., zamieszkała w Bydgoszczy). Caesar Klawitter zmarł w Bydgoszczy 14 X 1896 r. Kolejnym właścicielem wsi był najbogatszy Żyd inowrocławski Bernhard Schwersenz, właściciel cegielni, który sprzedał je jednak w 1901 r. Niemcowi Gehrke z Murzynna. W 1903 r. posiadaczem Buczkowa był Carl Gehrke, z którym zamieszkiwał rencista Hugo Gehrke, być może jego ojciec. Następ-nym właścicielem Buczkowa był od 1909 r. Żyd Heilfronn, płacący 575 marek za morgę. Rok później sprzedał majątek Polakowi Pawłowi Sołtysińskiemu, dotychczasowemu właścicie-lowi Kobylnik, już w cenie 600 marek za morgę. Dziedziczył po nim Jerzy Sołtysiński, wzmiankowany w 1926 r. W 1935 r. właścicielem był Z. Sołtysiński.

W 1534 r. wielkość wsi wynosiła 5 łanów. W 1565 r. wzrosła do 6 łanów zasiedlonych przez kmieci. W 1846 r. we wsi znajdowało się 7 domów. W 1872 r. powierzchnia majątku ziemskiego wynosiła 987 ha. Ok. 1880 r. istniało tutaj dominium, liczące 988 mórg. Na jego terenie znajdowało się 8 domów z 78 mieszkańcami. Wśród nich było 31 ewangelików i 47 katolików. 27 osób spośród nich było analfabetami. Na początku XX w. rozpoczął się proces powolnej parcelacji. W 1926 r. obszar majątku zmniejszył się z 252 do 236 ha. Dostarczał 1320 talarów dochodu. W wyniku reformy rolnej z 1944 r. majątek przejął Skarb Państwa Polskiego.

Zabytki: Dwór nie zachował się. Pozostał jedynie park podworski z końca XIX w., o powierzchni 1,47 ha.

Tekst: **Katarzyna Podczaska**

Buczkowo, Kurier Poznański, nr 25, z 16.1.1935

III FESTYN EKOLOGICZNY ZA NAMI

Dnia 25 września 2021 r. na gniewkowskim rynku odbył się III Festyn Ekologiczny pod patronatem Starosty Inowrocławskiego, który stanowił podsumowanie działań prowadzonych na terenie miasta i gminy Gniewkowo o charakterze ekologicznym. Tegorocznym hasłem promującym festyn było „EKOLOGICZNIE I ZDROWO TO NASZE GNIEWKOWO”.

Podczas imprezy zaprezentowały się prężnie działające lokalne firmy wspierające na co dzień działania z zakresu szeroko rozumianej ochrony środowiska. Ze swoimi wyrobami oraz ofertą działań promowały się firmy zajmujące się montażem i doradztwem w zakresie odnawialnych źródeł energii, prawidłowego gospodarowania odpadami oraz zdrowego trybu życia. Rynek wzbogacony był stoiskami z roślinami, kwiatami, wyrobami z wikliny oraz ekożywnością. Na plenerowej imprezie swoje smakołyki zaprezentowały sołectwa, a miejscowa Policja przeprowadziła akcję znakowania rowerów.

W Festynie Ekologicznym udział wzięli przedstawiciele Fundacji Nasza Ziemia, którzy z grupą wolontariuszy przeprowadzili Akcję Sprzątania Świata ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowego postępowania z odpadami.

Swoją obecnością w imprezie zaszczytili nas założyciele Fundacji Aktywnego Rozwoju, tj.: Pani Magdale-

na Fularczyk-Kozłowska – wybitna wioślarka, Pani Katarzyna Skowrońska – „złotko” polskiej siatkówki oraz Pan Hubert A. Malinowski – słynny komentator igrzysk i wydarzeń sportowych.

Podczas festynu zostały również wręczone nagrody laureatom konkursu na hasło Festynu Ekologicznego oraz ekologicznych konkursów plastycznych pn. „Wszyscy dbamy o przyrodę” i „Woda to nie śmietnik”.

Ponadto od godziny 1500 w miejscowości Zajezerze odbyła się akcja sadzenia drzew pn. „Jedno dziecko – jedno drzewo”, której organizatorami byli Burmistrz Gniewkowa i Nadleśnictwo Gniewkowo. Akcja miała na celu upamiętnienie narodzin dzieci, na które zaproszeni zostali rodzice wraz ze swoimi pociechami.

Jednocześnie składam serdeczne podziękowania wszystkim sponsorom, a w szczególności:

Panu Ireneuszowi Stachowiakowi – Prezesowi Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu,

Panu Pawłowi Krawańskiemu –

Prezesowi Przedsiębiorstwa Komunalnego „Gniewkowo” Sp. z o.o.,

Panu Pawłowi Mikuszewskiemu – Dyrektorowi Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Gniewkowie,

Pani Annie Kaczmarek – Prezesowi Zarządu Piastowskiego Banku Spółdzielczego,

Panu Tomaszowi Hernackiemu – właścicielowi firmy Gardenia,

Panu Pawłowi Kaczorowskiemu – właścicielowi firmy AGROLMET GNIEWKOWO,

Panu Januszowi Tomasikowi – właścicielowi AUTO SERVICE STACJA KONTROLI POJAZDÓW, GNIEWKOWO,

Panu Arturowi Chęsemu – Prezesowi Drukarni POZKAŁ SPÓŁKA Z O.O. SPÓŁKA KOMANDYTOWA w Inowrocławiu,

Pani Agnieszce Maciejczyk – właścicielowi Piekarni 5XM,

Panu Sebastianowi Pasturek – właścicielowi firmy AS PRODUKT Mała Nieszawka,

Firmie BRACIA KUCZYŃSCY – CIASTKARNIA, PIEKARNIA.

Dziękujemy bardzo za pomoc i zaangażowanie pracownikom Przedsiębiorstwa Komunalnego „Gniewkowo” oraz pracownikom Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji.

Tekst: **Jolanta Rucińska**, Referat Rolnictwa, Ochrony Środowiska, Gospodarki Komunalnej i Lokalowej

Zdjęcia: **Lidia Świdrowicz**

JEDNO DZIECKO, JEDNO DRZEWO

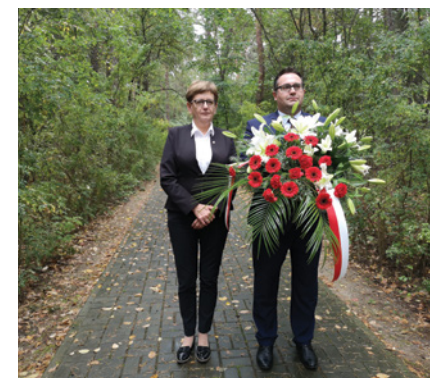

82. ROCZNICA SOWIECKIEJ NAPAŚCI NA POLSKĘ

Osiemdziesiąt dwa lata temu, 17 września 1939 roku, wojska sowieckie bez wypowiedzenia wojny wkroczyły na teren Polski, łamiąc polsko-sowiecki pakt o nieagresji. Sowiecka napaść na Polskę była realizacją układu podpisanego w Moskwie 23 sierpnia 1939 r. przez ministra spraw zagranicznych III Rzeszy Joachima

von Ribbentropa oraz ludowego komisarza spraw zagranicznych ZSRR Wiaczesława Mołotowa, pełniącego jednocześnie funkcję przewodniczącego Rady Komisarzy Ludowych. Pamiętając o wydarzeniach sprzed 82 lat, przedstawiciele władz samorządowych złożyli kwiaty i zapalili znicze na obelisku w gniewkowskim lesie.

Tekst i zdjęcia: **Lidia Świdrowicz**

DANE USC WRZESIEŃ 2021 r.

Zgony:

Adam Budzyński, lat 72 zam. Gniewkowo

Marian Mazur, lat 72 zam. Balin

Zbigniew Kmita, lat 62 zam. Kijewo

Związki małżeńskie:

Aleksandra Teresa Jercha zam. Murzynno – Daniel Nowak zam. Wierzbiczany

Joanna Marta Kujawa zam. Kawęczyn – Bartosz Wegnerowski zam. Kawęczyn

Anna Maria Kazimierzczak zam. Wierzbiszewo – Marcin Dariusz Stępowski zam. Wielowieś

Małgorzata Teresa Matuszak zam. Inowrocław – Maciej Nobis zam. Inowrocław

Marika Anna Paczkowska zam. Murzynno – Grzegorz Staszyński zam. Opatowice

Emilia Maria Kubiak zam. Więclawice – Patryk Pakulski zam. Więclawice

Anna Mróz Z-ca Kierownika USC Gniewkowo

KOLEJNE DROGI BĘDĄ PRZEBUDOWANE

Burmistrz Gniewkowa Adam Straszyński podpisał umowę na wykonanie zadania inwestycyjnego pod nazwą: Przebudowa drogi gminnej nr 150316C w m. Lipie na odcinku 260 mb od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 246. Zakres inwestycji obejmuje wykonanie dokumentacji projektowej oraz robót budowlanych.

Umowa została podpisana z firmą TRANSBRUK Barczyńscy Sp. z o.o. z siedzibą w Łubiance na kwotę 358.005,42 zł brutto. Na niniejsze za-

danie Gmina Gniewkowo pozyskała dotację w wysokości 300.000,00 zł w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla Gmin z przeznaczeniem na inwestycje realizowane w miejscowościach, w których funkcjonowały zlikwidowane Przedsiębiorstwa Gospodarki Rolnej.

Ponadto informujemy, że 15.09.2021 r. została podpisana umowa na kwotę 415.000,00 zł obejmująca wykonanie zadania inwestycyjnego pod nazwą: Przebudowa drogi gminnej w Zajeździe dz. 83. Zadanie również realizowane jest w formule „zaprojektuj i wybuduj”. Wykonawcą niniejszej inwestycji

jest firma REDON NAKŁO Sp. z o.o. z siedzibą w Nakle nad Notecią. Gmina Gniewkowo złożyła wniosek o dofinansowanie przedmiotowego zadania ze środków budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w ramach programu dotyczącego budowy lub modernizacji drogi dojazdowej do gruntów rolnych.

Z kolei 12 października 2021 r. oddany został wykonawcy teren pod budowę drogi gminnej w Suchatówce (tzw. droga nad torami). Termin wykonania prac mija 10 grudnia 2021 r.

Tekst: **Agnieszka Piasecka**

Zdjęcia: **Lidia Świdrowicz**

KLUB SENIOR+ - TUTAJ NIE MOŻNA SIĘ NUDZIĆ

Ruch odgrywa wielką rolę w poprawie zdrowia i samopoczucia osób starszych. Aktywność pozwala zapobiegać niepełnosprawności, wydłuża samodzielność, wzmacnia odporność, ma też duże znaczenie w profilaktyce chorób wieku podeszłego.

Dobrze o tym wie Pan Eugeniusz Skoczyński z firmy Gesal, który wraz z Burmistrzem Gniewkowa Adamem Straszyńskim, odwiedził Klub Senior+ i obdarował uczestników sprzętem rehabilitacyjno-sportowym. Sam

uprawia sport, dba o kondycję i zdrowie, do czego również zachęcał wszystkich obecnych na spotkaniu członków klubu. Przekazując sprzęt sportowy, przyczynił się do rozwoju niedawno powstałej placówki, poszerzając jej ofertę dla wszystkich uczestników. Za okazaną pomoc otrzymał podziękowania i kwiaty, a dopełnieniem był słodki poczęstunek wykonany przez naszych przemyłych seniorów.

Tekst: **Aneta Czerkawska**

Zdjęcia: **Lidia Świdrowicz**

VADEMECUM AZBESTOWE

Co powinniśmy wiedzieć o azbecie, eternicie? Na terenie gminy Gniewkowo występują wyroby zawierające azbest, jako pozostałości z lat ubiegłych wykorzystanych do pokryć dachów, płyt elewacyjnych i balkonowych, rur do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania, sprzęgł i hamulców do wind, różnych typów izolacji cieplnej, bojlerów, kotłów, wymienników ciepła, przewodów centralnego ogrzewania, ognioodpornych koców azbestowych. W gminie Gniewkowo z zinventoryzowanego azbestu ponad 90% stanowią pokrycia dachowe. Ze względu na swoje właściwości (m.in. wysoką wytrzymałość mechaniczną, elastyczność, miękkość, sprężystość, odporność na działanie czynników chemicznych i biologicznych oraz dużą odporność na działanie wysokich temperatur i niepalność) azbest był wykorzystywany do wyrobu materiałów budowlanych, a stosowany do użytku w Polsce w latach 70. XX wieku. Współcześnie wiadomo, że azbest jest czynnikiem chorobotwórczym, przy czym niebezpieczeństwo pojawia się wskutek rozpylenia w powietrzu włókien azbestowych, uwalnianych w trakcie wydobywania azbestu, w procesie produkcji oraz obróbki i eksploatacji wyrobów zawierających azbest (łamanie, kruszenie, cięcie), a także na skutek ich uszkodzenia lub korozji. Wówczas uwalniane są do powietrza włókna azbestu, które mogą zostać przeniesione przez układ oddechowy do płuc. Każdy mieszkaniec gminy Gniewkowo, posiadający wyroby zawierające azbest może uzyskać 100% dofinansowanie na

demontaż, transport i unieszkodliwienie niebezpiecznych odpadów azbestowych. Wystarczy złożyć stosowny wniosek w Urzędzie Miejskim w Gniewkowie.

Jakie są obowiązki właścicieli nieruchomości, użytkownika wieczystego lub zarządcy wynikające z Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz.U. 2011.8.31)? Jeśli masz wyroby zawierające azbest:

- zgłoś wyroby zawierające azbest, instalacje lub urządzenia zawierające azbest, drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest, rury azbestowo-cementowe oraz usunięte wyroby zawierające azbest poprzez: złożenie informacji (wzór dostępny na stronie www.gniewkowo.com.pl) do 31 stycznia każdego roku;

- jeśli jesteś osobą fizyczną – w swoim urzędzie gminy, tj. Urząd Miejski w Gniewkowie

- jeśli jesteś osobą prawną – w swoim urzędzie marszałkowskim (marszałkowi województwa), tj. Urząd Marszałkowski w Toruniu.

Drugi egzemplarz Informacji jest dla Ciebie, przechowuj przez rok. Dokument „Informacja o wyrobach zawierających azbest” należy składać co roku do dnia 31 stycznia, co pozwoli na coroczną aktualizację bazy azbestowej na terenie gminy Gniewkowo.

Gmina Gniewkowo realizuje Program usuwania azbestu i wyrobów

zawierających azbest zgodnie z założeniami „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych w Gminie Gniewkowo wraz z inwentaryzacją na lata 2021–2032”. Dotychczas unieszkodliwiono następujące ilości wyrobów zawierających azbest:

- w roku 2011 unieszkodliwiono 35,073 Mg azbestu,
- w roku 2012 unieszkodliwiono 60,104 Mg azbestu,
- w roku 2013 unieszkodliwiono 60,045 Mg azbestu,
- w roku 2014 unieszkodliwiono 57,377 Mg azbestu,
- w roku 2015 unieszkodliwiono 65,512 Mg azbestu,
- w roku 2016 unieszkodliwiono 51,833 Mg azbestu,
- w roku 2017 unieszkodliwiono 67,804 Mg azbestu,
- w roku 2018 unieszkodliwiono 53,620 Mg azbestu,
- w roku 2019 unieszkodliwiono 82,951 Mg azbestu,
- w roku 2020 unieszkodliwiono 165,235 Mg azbestu.

W związku z przyjętym „Programem oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”, **informuję o możliwości składania wniosków w naborze ciągłym** o dofinansowanie demontażu, transportu i unieszkodliwienia azbestu z terenu miasta i gminy Gniewkowo. Wnioski dostępne są na stronie internetowej gniewkowo.com.pl oraz w Urzędzie Miejskim w Gniewkowie, pok. nr 1. Wszelkie dodatkowe informacje można uzyskać pod numerem telefonu: 52 354 30 13.

Tekst: **Monika Karczewska**, Referat Rolnictwa, Ochrony Środowiska, Gospodarki Komunalnej i Lokalowej

GNIEWKOWIANKA W PAŁACU PREZYDENCKIM

6 września 2021 Pani Joanna Lubet wraz z mężem odebrali kolejne nominacje do sądu wyższej instancji, czyli do Sądu Okręgowego, od Pana Prezydenta Andrzeja Dudy, a 16 lat temu otrzymali nominacje z rąk ś.p. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego.

Pani Joanna Lubet była uczennicą SP w Gniewkowie. Zawsze mile wspomina przebieg edukacji w Gniewkowie. Jej wychowawczynią była Anna Blank – doskonała matematyczka, natomiast polonistka Pani Halina Tomczak bardzo była zaangażowana w jej edukację, przygotowując do olimpiad z języka polskiego, co rzutowało na dalsze osiągnięcia w II LO, a następnie na UAM w Poznaniu i przy wyborze aplikacji sędziowskiej.

Tekst i zdjęcie: **Grażyna Lubet**

ZIELONO W WIERZCHOSŁAWICACH

We wrześniu wszystkie klasy oraz oddziały przedszkolne postanowiły zadbać o zieleń wokół Szkoły Podstawowej w Wierzchosławicach. W związku z tym zostały zakupione tuje, które wspólnymi siłami posadzono wokół boiska. Bardzo dziękujemy rodzicom za wsparcie finansowe. Szczególne podziękowania należą się Pani Kamili Kubiak, Pani Renacie Mielcarek, Pani Izabeli Gutral, Panu Remigiuszowi Stachowi, Panu Piotrowi Kryszakowi oraz uczniom klasy VIII a – Dominikowi Cegielskiemu i Tomkowi Dworniczakowi za prace wykonane przy przewozie i sadzeniu drzewek.

Tekst i zdjęcia: **społeczność SP w Wierzchosławicach**

ROZTAŃCZONY KAWĘCZYN

Jest nam niezmiernie miło podziękować wszystkim gościom za wspólną imprezę. Był to drugi z kolei dancing, który został zorganizowany przez Panią Sołtys i Radę Sołecką.

Tekst i zdjęcia: **Marcin Robakowski**

NASZA SZKOŁA MA IMIĘ!

14 października 2021 to dzień szczególny i wpisuje się na karty historii naszej szkoły. Podczas uroczystości podzielonej na trzy części odbyły się międzyklasowe zawody sportowe promujące zdrowy styl życia, pasowanie i ślubowanie klas pierwszych oraz nadanie imienia szkole połączone z Dniem Edukacji Narodowej. Gościliśmy władze samorządowe, oświatowe, dyrektorów placówek kulturalno-oświatowych, przedstawicieli firm, pracowników Urzędu Miejskiego, byłych pracowników szkoły, rodziców, pracowników MGOKSiR-u, przedstawicieli mediów, grono pedagogiczne, pracowników administracji i obsługi szkoły oraz uczniów.

Niewątpliwie najważniejszym momentem tego dnia było odczytanie przez przewodniczącego, pana Szymona Krzysztofiaka, Uchwały Rady Miejskiej w sprawie nadania imienia Szkole Podstawowej nr 2 w Gniewkowie i odsłonięcie tablicy na budynku szkolnym w obecności pana Zbigniewa Blinkiewicza – starszego wizytatora Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy, pana Adama Straszynskiego – Burmistrza Gniewkowa, pani Elżbiety Torgowskiej – dyrektora Szkoły Podstawowej nr 2 i Samorządu Uczniowskiego wraz opiekunami – panią Haliną Szulc i panem Januszem Bożko.

Nauczyciel historii – pan Aleksander Kręć, przybliżył nam sylwetkę patrona doktora Jana Dreckiego. W trakcie opowiadania mogliśmy oglądać prezentację multimedialną poświęconą temu lekarzowi i lokalnemu społecznikowi. W dalszej części uczniowie klas VIIa, VIIb, VIIa przypomnieli słuchaczom, jak szlachetne jest zdrowie. Choroba nie wybiera: chorują starzy i młodzi, biedni i bogaci, znani i mniej znani. Młodzież zaprezentowała, jak literatura opisuje zmagania z chorobą, czasami nieuleczalną. Po krótkim wprowadzeniu w problematykę powieści „Tajemniczy ogród” obejrzelśmy fragmenty adaptacji filmowej. Cudowne ozdrowienie bo-

hatera przekonuje, że „naturalnie w świecie musi być mnóstwo ciarów, tylko ludzie nie wiedzą, jak one wyglądają i jak je czynić”. Niestety mniej szczęścia miał bohater powieści „Chłopcy z Placu Broni”. Szeregowy Erno Nemeczek z poświęceniem i odwagą w ciężkim zapaleniu płuc stoczył swoją ostatnią bitwę o ukończony plac. Uczniowie w formie pantomimy zaprezentowali relacje panujące w grupie młodych chłopców oraz wartości, jakimi się kierowali, czyli honor, odwaga, bohaterstwo, braterstwo i wierność sprawie, którą można przyrównać do patriotyzmu. Smutny los spotkał także Oskara – bohatera powieści „Oskar i pani Róża”. Z poruszeniem wysłuchaliśmy fragmentów książki, które pokazują, jakie emocje towarzyszą małemu dziecku, które staje przed nieuniknioną śmiercią. Niestety „często zapominamy, że życie jest kruche, delikatne, że nie trwa wiecznie. Zachowujemy się wszyscy, jakbyśmy byli nieśmiertelni”.

W ostatniej części uroczystości uczniowie złożyli życzenia wszystkim pracownikom szkoły czynnym zawodowo i tym, którzy po wielu latach oddanej pracy odeszli na emeryturę. Jak mogliśmy się przekonać, nasi uczniowie potrafią stanąć na głowie, poruszyć niebo i ziemię czy wyskoczyć czasami jak Filip z konopi i tu nie różni się od Mozarta czy Einsteina. Spotkanie umiliły nam utwory Karin Stanek, Zdzisławy Sośnickiej, Marka Grechuty i Michała Bajora.

Miłą niespodzianką było wręczenie dyrektorom szkół i przedszkola Gminy Gniewkowo przez pana Burmistrza pamiątkowych medali

z wizerunkiem doktora Jana Dreckiego. Na zakończenie głos zabrała pani dyrektor Elżbieta Torgowska oraz goście.

Przed gośćmi wystąpili następujący uczniowie: Agata Krzemień, Agnieszka Morawiec, Nadia Wasila (kl. VIIa), Jakub Jaworski (kl. VIIb), Krzysztof Białka, Jan Chrośniak, Wiktoria Folczyńska, Jakub Gmura, Konstanty Kalinowski, Jakub Kończal,

Julia Marek, Kacper Nowak – Wicher, Maja Piernik (kl. VIIa), Maja Korpas, Miłosz Kręć, Zuzanna Nowacka, Jakub Nowicki, Hanna Ozga, Anastazja Wierciło, Paweł Zaleta (kl. VIIb), Zofia Goralewska, Maciej Goralewski, Fabian Nowakowski, Emilia Ratajczak (kl. VIIc), Wiktor Marczewski (kl. VIId). Scenariusz uroczystości przygotowała Pani Anna Bożko i Pani Dorota Wierczorek, dekorację – Pani Joanna Iwańska, oprawę muzyczną – Pan Mateusz Pakuła, prezentację multimedialną – Pan Bogusław Wajer, samorząd uczniowski – Pani Halina Szulc i Pan Janusz Bożko, nagłośnienie i transmisję uroczystości on-line – MGOKSiR i relację z uroczystości – Pani Agnieszka Polanowska.

Dyrektor szkoły serdecznie dziękuje zespołowi powołanemu do prac nad nadaniem imienia szkole wyżej wymienionym nauczycielom oraz Pani wicedyrektor Jowicie Drzażdżewskiej, Panu Aleksandrowi Kręcowi, Pani Jagodzie Nowakowskiej, Panu Maciejowi Tyburkowi, Pani Ewie Szulc, Pani Ewie Pietruczuk, Pani Ewie Cyrańskiej, Pani Joannie Szytura, Pani Mirosławie Błaszak, Pani Lidii Świdrowicz – inspektorowi do spraw kultury i promocji gminy, Panu Pawłowi Mikuszewskiemu – dyrektorowi MGOKSiR, Panu Dariuszowi Czajkowskiemu i Panu Tomaszowi Gremplewskiemu – pracownikom domu kultury, pracownikom administracji i obsługi, uczniom i wszystkim zaangażowanym w pomoc przy organizacji uroczystości.

Tekst i zdjęcie: **Agnieszka Polanowska**

V ZJAZD ODDZIAŁU GMINNEGO ZW. OSP RP

10 września 2021 w sali konferencyjnej MGOKSiR w Gniewkowie odbył się V Zjazd Oddziału Gminnego Zw. Ochotniczych Straży Pożarnych RP. W zjeździe uczestniczyli przedstawiciele władz Oddziału Wojewódzkiego Związku OSP RP druh Jerzy Stanny, komendant powiatowy PSP w Inowrocławiu starszy brygadier Tomasz Kruczyński, Burmistrz Gminy Gniewkowo Adam Straszynski, honorowy kapelan strażaków gminy Gniewkowo ks. kanonik Jerzy Nowak oraz delegaci i przedstawiciele wszystkich jednostek OSP z terenu gminy Gniewkowo.

Podczas obrad wysłuchano sprawozdań z działalności ustępującego zarządu z okresu minionej kadencji. Sprawozdania przedstawił prezes Edmund Głuszak oraz komendant gminny straży Sławomir Kościński. Po wysłuchaniu wystąpienia komisja rewizyjna, po przedstawieniu protokołu, zaproponowała udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi, które zostało przyjęte jednogłośnie.

Kolejnym punktem posiedzenia były wybory nowego składu Zarządu Gminnego Związku OSP RP, przedstawiciele do Zarządu Oddziału Powiatowego Związku OSP RP w Inowrocławiu oraz delegatów na zjazd oddziału powiatowego. Wyłoniono także skład nowej komisji rewizyjnej.

Skład nowego Zarządu Oddziału Gminnego OSP RP jest następujący:
Prezes Zarządu – Edmund Głuszak – OSP Gniewkowo
Komendant Gminny OSP – Sławomir Kościński – OSP Gniewkowo
w-ce prezes Zarządu – Mariusz Drużdż – OSP Wierzchosławice
II w-ce prezes – Karol Gilewski – OSP Kijewo
Sekretarz – skarbnik – Michał Kościński – OSP Gniewkowo
Członek prezydium – Dawid Konieczka – OSP Gąski
Członkowie zarządu – Michał Tomczyk – OSP Wierzchosławice, Maciej Zieńczyk – OSP Szadłowice, Tomasz Błaszczak – OSP Murzynko, Paweł Krzemień – OSP Gąski, Jarosław Rychlewski – OSP Kijewo, Andrzej Jercha – OSP Murzynno.
Delegatami na V Zjazd Oddziału Powiatowego oraz przedstawicielami do Zarządu Oddziału Powiatowego wybrano druha Edmunda Głuszaka oraz Sławomira Kościńskiego. Powołano także Gminną Komisję Rewizyjną:

Przewodniczący – Piotr Głos – OSP Kijewo,
Sekretarz – Ireneusz Kopiszka – OSP Murzynko,
Członek – Karol Piernik – OSP Gniewkowo.

W dalszej części obrad podjęto 6 Uchwał dotyczących działalności nowego Zarządu. Po zakończeniu głosowań i sprawozdań głos zajęli zaproszeni goście, którzy gratulowali wyboru nowego zarządu, życząc owocnej pracy.

Na zakończenie burmistrz Adam Straszynski wystąpił z miłą niespodzianką i zaprosił wszystkich uczestników zjazdu na poczęstunek do restauracji „Harasówka” w Gniewkowie.

Dane dotyczące jednostek OSP działających na terenie gminy oraz stan osobowy wszystkich druhow w terenie gminy Gniewkowo:

Liczba OSP – 7

W KSRRG – 2

Liczba członków zwyczajnych – 181, w tym 14 kobiet

Członków honorowych – 29

Członków wspierających – 83

Liczba druhow uprawnionych do udziału w akcjach – 82, w tym 6 kobiet
3 drużyny młodzieżowe zrzeszają 26 członków, w tym 5 dziewczyn.

Informacji udzielił: **Prezes Zarządu Oddz. Gminnego OSP RP druh Edmund Głuszak**

Zdjęcie: MGOKSiR, Tomasz Gremplewski

50-LECIE POŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO

W dniu 8 października 2021 r. w sali ślubów USC Gniewkowo odbyła się uroczystość wręczenia medali za Długoletnie Pożycie Małżeńskie państwu Władysławowi i Stanisławowi Szafrąnskim zam. Gniewkowo.

Jubilaci w gronie najbliższej rodziny złożyli sobie wzajemne podziękowania oraz wyrazy wdzięczności za zgodne i trwałe małżeństwo. Burmistrza Gniewkowa Adama Straszynskiego dokonał aktu dekoracji medalami nadanymi przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz wręczył Jubilatom list gratulacyjny i kwiaty.

Uroczystość została zwieńczona toastem, nie zabrakło również życzeń i wspólnego zdjęcia.

Dostojnym Jubilatom życzymy wszelkiej pomyślności i dalszych szczęśliwych lat za wspólne życie.

Tekst i zdjęcie: **Anna Mróz**, z-ca kierownika USC

NOWA ERA CYFRYZACJI W BIBLIOTECE

Pragniemy poinformować, że 23 września 2021 roku, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Gniewkowie przeszła na elektroniczny system obsługi Czytelnika. Tego też dnia o godz. 12:00 odbyła się skromna, ale ważna inauguracja, podczas której gościem honorowym był Burmistrz Miasta i Gminy Gniewkowo – Pan Adam Straszynski. Burmistrz, wraz z panią Kierowniczką Biblioteki, dokonał przecięcia wstęgi, a także został pierwszym Czytelnikiem w elektronicznym systemie wypożyczania. System Libra NET to znakomite połączenie tradycyjnego bibliotekarstwa z nowoczesną technologią, która ma za zadanie nie tylko usprawnić pracę bibliotekarzy na wielu płaszczyznach, ale także uprzyjemnić i pomóc naszym Czytelnikom w korzystaniu z biblioteki. Mamy nadzieję, że elektroniczny system funkcjonowania biblioteki przyniesie zarówno Czytelnikom, jak i placówce, wymierne korzyści. Dziękujemy Panu Burmistrzowi Adamowi Straszynskiemu za wsparcie przy realizacji wprowadzania informatyzacji oraz zainteresowanie przebiegiem poszczególnych etapów wdrażania systemu elektronicznego w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Gniewkowie.

Tekst: **MGBP Gniewkowo**

Zdjęcie: **Mateusz Bus**

„ZDROWIE PSYCHICZNE W NIERÓWNYM ŚWIECIE” – ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA PSYCHICZNEGO

8 października 2021 r. w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Gniewkowie, wraz z naszymi przyjaciółmi ze Środowiskowego Domu Samopomocy w Gniewkowie, obchodziliśmy Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego 2021. Ten wyjątkowy i ważny dzień w tym roku związany był z hasłem „Zdrowie Psychiczne w Nierównym Świecie”. Z tej okazji biblioteka przygotowała dla uczestników ŚDS 10 porad na dobry humor i zdrowie w czasie epidemii, które zostały przedstawione za pomocą krótkiej i zabawnej prezentacji multimedialnej, przygotowanej przez pana Dawida Sarbinowskiego i omówionej przez panią kierowniczkę biblioteki Beatę Stępczyńską. Spotkanie uświetnił występ sportowców z gniewkowskiego klubu sportowego MLKS Unia Gniewkowo. Pod okiem pana Rafała Tybur-

ka – trenera młodzików, zawodnik Unii Gniewkowo – Wiktor Polewski, wykonywał ćwiczenia, które oprócz dobrego nastroju, poprawiają także kondycję fizyczną. Następnie uczestnicy ŚDS otrzymali, podczas zabawy z losowaniem liczb, przepisy na zdrowe i smaczne sałatki. Na końcu spotkania nasi goście dostali, tradycyjnie, słodką niespodziankę przygotowaną przez panią Marię Stolarską. Dziękujemy uczestnikom ŚDS w Gniewkowie, pani kierowniczce ŚDS Jolancie Słaboszewskiej-Nowak oraz opiekunom i terapeutom, a także naszym sportowcom z klubu Unia Gniewkowo za wspólne spotkanie, propagujące zdrowy styl życia oraz sposoby na dobre samopoczucie.

Tekst: **Dawid Sarbinowski**

Zdjęcie: **Mateusz Bus**

BIBLIOTEKA NA III FESTYNIE EKOLOGICZNYM W GNIEWKOWIE

25.09.2021r. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Gniewkowie uczestniczyła w III Festynie Ekologicznej, podczas której zorganizowała różne atrakcje, zarówno dla dzieci, jak i dorosłych. Dla najmłodszych biblioteka przygotowała eko-zabawę związaną z segregowaniem odpadów oraz ekologiczne zagadki. Dzieci bardzo chętnie uczestniczyły w zabawie, udzielając samych prawidłowych odpowiedzi, w nagrodę otrzymując od biblioteki książki, kolorowanki oraz specjalne eko-zakładki. W tym dniu na bibliotecznym „stoisku” nie zabrakło również zdrowych, ekologicznych owoców, takich jak jabłka, pigwy czy winogrono. Dużym zainteresowaniem wśród uczestników festynu cieszyły się rysunki Mateusza Busa, na których autor przedstawił tematy związane z degradacją środowiska naturalnego i jej negatywnymi skutkami. Gotowe prace otrzymały dzieci, które wykazały się największą aktywnością podczas bibliotecznymi zabaw ekologicznych. Dziękujemy wszystkim za wspólnie spędzony czas. Cieszymy się, że już po raz trzeci mogliśmy uczestniczyć w Festynie Ekologicznej i wspólnie promować ochronę środowiska. Do zobaczenia w przyszłym roku!

Tekst: **Dawid Sarbinowski**

Zdjęcie: **MGBP w Gniewkowie**

W dzisiejszym numerze „Gniewkoramy” zamieszczamy kolejny interesujący opis Gniewkowa, tym razem z 1896 r. Podzielony został na 3 części i będzie ukazywał się do końca roku w kolejnych jeszcze numerach: 10/21 oraz 11-12/21. Oryginalny tekst, w języku niemieckim, zamieszczony został w dodatku rodzinnym do niemieckiej Gazety Poznańskiej Familienblätter Sonntags-Beilage der Posener Zeitung, w numerze 21, z 24 maja 1896 r. Artykuł „Argenau in Wort und Bild” (Gniewkowo w słowach i obrazach) został napisany przez nauczyciela Oskara Hillebranda w ramach publikowanego w tym dodatku szerszego cyklu „Stadtbilder aus der Provinz Posen” (Obrazy miast Prowincji Poznańskiej), prezentującego historię i stan ówczesny miast pruskiej Prowincji Poznańskiej. Artykuł, zgodnie ze swoim tytułem, został zaopatrzony w 3 skądinąd nieznane zdjęcia Gniewkowa, które również przedrukujemy, jedno na jedno wydanie „Gniewkoramy”. Tekst pod względem merytorycznym jest rzetelny, szczegółowy, prezentuje ówczesny stan wiedzy na temat historii Gniewkowa, w większości bez przekłamań i manipulacji. Współczesnego Czytelnika razić może jedynie idylliczny opis rozkwitu Gniewkowa pod rządami pruskimi, nieuwzględniający zupełnie ucisku narodowościowego Polaków i ich sytuacji materialnej. Warto natomiast zwrócić uwagę na zamieszczone w artykule nieznane dotąd legendy.

Katarzyna Podczaska

GNIEWKOWO W SŁOWACH I OBRAZACH – CZ. 1

Dudniąc, prychając i terkocząc wjeżdża pociąg na stację kolejową. Konduktorzy wołają „Argenau, eine Minute!”, a wysiadający polscy włościanie „Gniewkowo!” lub „Argenowo!”. Oczy pozostałych pasażerów wędrują obojętnie po niewielkim miasteczku położonym przyjaźnie i spokojnie w wieńcu wielu ogrodów. A jednak baczne oczy mimowolnie wypatrzą szare jak wieki mury kościoła katolickiego, który swoimi dwiema drewnianymi wieżami góruje nad miastem. Podróżnik nie podejrzewa, że tu każdy skrawek ziemi jest historyczny, nie podejrzewa, że te szare ściany mogą opowiadać o minionych stuleciach – historię, której do tej pory prawie każda karta zapisana jest krwią – od walk książąt polskich między sobą i z rycerzami Zakonu, po wiele daremnych prób odzyskania niepodległości przez polski naród w dzisiejszych czasach. Przeszłość Argenau ujawnia się badaczowi po części dzięki licznym starożytnym znaleziskom odkrytym w mieście i jego okolicy, częściowo po-

przez historyczne dokumenty znajdujące się w archiwach miejskich i kościelnych w Argenau i okolicznych miejscowościach, po trosze poprzez legendy, które w ustnej formie przekazują dzisiejszemu pokoleniu ludową spuściznę i świadectwa czynów wcześniejszych generacji.

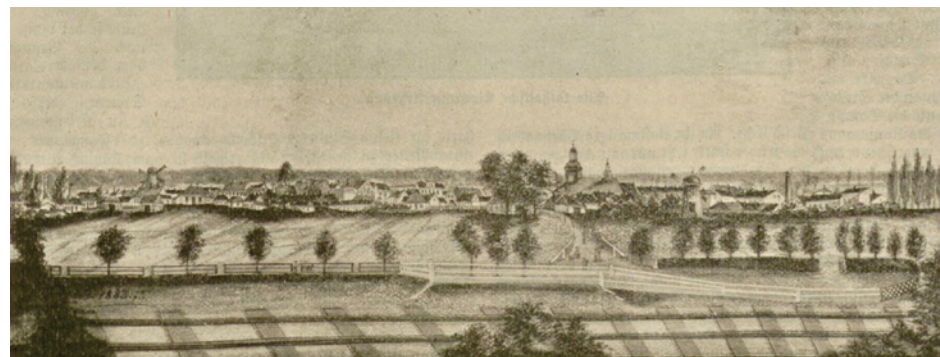
Odkryte niedawno w Argenau i okolicy starożytne znaleziska pozwalają domniemywać, iż w czasach przedchrześcijańskich Kujawy zamieszkiwały plemiona słowiańskie. Dopiero ostatnio, po usunięciu pagórka na miejscowej posiadłości odnaleziono szereg urn z prochami i fragmentami kości, które są ludzaco podobne do urn pochodzenia wendyjskiego² znajdujących się w różnych muzeach.

Przy tej okazji na światło dzienne wydobyto także czaszkę, w której kręg wbita była artystycznie wykonana, trzycalo³wa³ szpila z brązu. Niedługo później, podczas wykonywania głębszej orki na tej samej posiadłości, być może 1000 kroków od miejsca pierwszego znaleziska, odkopano kilka kunsztownie

wykonanych starożytnych pogańskich kamieni młyńskich wraz z tłuczkiem i kilkoma urnami o osobliwych kształtach. Ponadto w ciągu ostatnich 20 lat w innych miejscach w okolicy znaleziono w dużych ilościach kamienne siekiery, kamienne dłuta, stare monety, bursztynowe paciorki i brązową biżuterię, z których jednak wiele zostało zapodrzeczonych z powodu braku jednolitego, energicznego punktu odbioru.

W źródłach historycznych Argenau pod nazwą „Gniewco” zostało wymienione już równocześnie z Inowrocławiem w dokumencie z 1185 roku⁴ (archiwum poznańskie). Jednak na długo przedtem było rezydencją książąt kujawskich, do których należały także inne posiadłości w dzisiejszym powiecie inowrocławskim i strzeleńskim. Biskupi diecezjalni (kujawscy – uwaga K.P.) mieli swoją siedzibę najpierw w Dźwierznie (obecnie wieś), później w Kruszwicy, a od 1195 r. we Włocławku (Królestwo Polskie)⁵. W mieście znajdował się zamek książęcy. Zgodnie z ustną tradycją i zapisami

gniewkowskiego duchowieństwa, stał on na rynku mniej więcej w tym samym miejscu, w którym obecnie znajduje się dom posiadacza ziemskiego Chrzastowskiego. Do tego zamku nawiązuje przez stulecia utrwalona nazwa uliczki, która do dziś nosi nazwę „Burgstrasse”. W długich i zaciętych walkach Zakonu krzyżackiego z Polakami Gniewco było wielokrotnie podbijane, palone i niszczone. W latach 1332-1343 Argenau było własnością Zakonu krzyżackiego. Zakon zbudował tutaj solidny zamek, aby zabezpieczyć swoje panowanie. Zamek powstał w tym miejscu, gdzie dziś stoi młyn parowy kupca Hirscha. Jego istnienie przypomina dziś Schlossstraße⁶, kiedyś droga mocno zabudowana, przy której dzisiaj stoi zaledwie kilka starych domów, które musiały stać w pobliżu murów miejskich. W toruńskim archiwum miejskim znajduje się dokument z tego okresu, w którym komtur toruński zwraca się do Rady Toruńskiego Starego Miasta o pomoc mieszkańcom „Gnibekowa” w walce z wrogiem, czyli Polakami. Ponadto w archiwum Rady Miasta Torunia znajduje się rachunek za udaną odsiecz obywateli Torunia do „Gnibekowa”. W tym samym archiwum znajduje się piękny odcisk ówczesnej pieczęci miasta „Gnibekow”. Według „Mitteilungen des Copernicus-Vereins zu Thorn, H. IX”, wiadać na niej dwie wieże umieszczone obok siebie, a nad zewnętrzną krawędzią lewej wieży znajduje się ukośny krzyż. Pomiędzy wieżami, w polu pieczęci, po prawej stronie swobodnie unosi się głowa lwa, a po lewej – głowa orla pod wspólną koroną – jako odniesieniem do herbu księcia kujawskiego. Ta pieczęć miasta była używana jeszcze kilka lat temu, lecz przez niedopatrzenie grawera lub umyślne zniszczenie, była tak nieczytelna, że nawet heroldia w Berlinie, która była ostatnią deską ratunku, nie była w stanie odczytać herbu. Ponieważ oryginalna pieczęć „Gnibekowa” została odnaleziona w toruńskim archiwum Rady Miasta w wyniku przeprowadzonej kwerendy związanej z pracą nad tym artykułem, również ponownie w użyciu będzie (zaplanowana) starodawna pieczęć miasta. Miasto i okolice Gniewkowa zostały zwrócone Polsce przez Zakon w 1343 roku⁷. W następnych stuleciach Gniewkowo – często nękane ciężkimi doświadczeniami wojennymi – było wielokrotnie sprzedawane, zastawiane i ponownie odkupywane.

Panorama Gniewkowa

Ostatni wymieniony w dokumentach historycznych książę Gniewkowa nazywał się Władysław Opolczyk. Był wystarczająco silnym władcą, by z powodu sprzeczki szturmować – również ufortyfikowany – Inowrocław. Gniewkowo od zawsze miało mury, wały i rowy (do dziś zachowała się droga wałowa z mocno zabłoconą fosą), ale było niewielkie i nieistotne, czego dowodzi fakt, że podczas mobilizacji armii przeciwko Zakonowi w roku 1458 zobowiązane było stawić pod broń tylko 2 wojów. Zgodnie z dokumentem z dnia 23 maja 1441 r. (archiwum poznańskie) król Władysław oddał dożywotnio miasto Gniewkowo wraz z księstwem i przynależnymi do niego wsiami oraz z Bydgoszczą, Fordonem i Solcem Kujawskim Mikołajowi ze Ściborza. Król Kazimierz przekazał ją później Janowi z Kościelca, którego rodzina już wcześniej, w XIV wieku, była w posiadaniu Gniewkowa. Ten sam król wydał miastu 14 maja 1450 r. nowy dokument, zgodnie z którym obywatele miasta mieli przywilej pozyskiwania drewna i opału z lasów należących do dóbr królewskich w zamian za dostarczenie kilku miar owsa (prawo użytkowania drewna zwane „przywilejem drewna⁸” zostało później – podobnie jak w innych miastach – zniesione). Król zobowiązał się też do finansowania własnym kosztem połowy wydatków na odnowienie zniszczonych obwarowań. Jeżeli jednak uszkodzeniu uległy tylko pojedyncze części obwarowania, obywatele miasta sami musieli je odrestaurować. Mimo to budowle z czasem popadały w ruinę, a dziś ich ślady można znaleźć jedynie w studniach lub szczególnie głębokich fundamentach.

Jak już wspomniano, na kampanie wojenne miasteczko było zobowiązane stawić pod broń dwóch pieszych lub jednego jeźdźcę. W 1504 r. król Aleksander dał miasteczku prawo do organizowania trzech jarmarków, których liczba została później powiększona o jeden oraz przy-

wilej cotygodniowego poniedziałkowego targu (dzień targowy przeniesiono później na niedzielę). Z tego przywileju skorzystano w 1887 roku, kiedy cotygodniowy targ niedzielny został przeniesiony z powrotem na poniedziałek. Od roku 1773 Gniewkowo należało do Prus i w tym także roku otrzymało królewski urząd (Amt). Dopiero od tego momentu Żydzi mogli osiedlać się w mieście.

W roku 1788 Gniewkowo liczyło 75 biednych, pokrytych strzechą, drewnianych domów, kościół katolicki i 500 mieszkańców; 1816: 78 domów i 600 mieszkańców; 1837: 952, 1843: 1 225, 1858: 1 381, 1861: 1 387, 1867: 1 593 mieszkańców, w tym 424 protestantów, 1 009 katolików i 160 Żydów.

Według spisu powszechnego z 1 grudnia 1857 r. Gniewkowo (od 1878 r. przemianowane na Argenau) posiadało 160 domów, 401 gospodarstw domowych i liczyło 880 mężczyzn oraz 960 kobiet, łącznie 1 840 mieszkańców. W spisie powszechnych z 1 grudnia 1895 r. zliczono: 200 domów, 1 200 protestantów, 1 400 katolików, 100 Żydów, razem 2 700 mieszkańców.

Według powyższych statystyk Argenau od czasów panowania pruskiego zwiększyło liczbę swoich mieszkańców o nie mniej niż 2 200 osób. Wszystkie troskliwe programy zaradcze, jakich przy użyciu nadzwyczajnych środków podjęli się pruscy urzędnicy w celu podniesienia zaniedbanych pod każdym względem nowo nabytych polskich obszarów, przyniosły również korzyści dawnej rezydencji Kujaw i ostatecznie przekształciły ją w kwitnące dziś miasteczko Argenau. Wprawdzie od tej pory nie uchroniło się ono przed ponurymi czasami. Nieszczęśliwe lata 1806 i 1807, a także kampania rosyjska Napoleona w 1812 r., wycisnęły na zawsze piętno na historii Argenau.

tł. Agnieszka Schwarzweller, Christoph Schwarzweller

¹ Gwarowa, spolszczona nazwa Gniewkowa, utworzona od niemieckiej nazwy Argenau.

² Wenetowie – lud zamieszkujący w okresie rzymskim (I-IV w. n.e.) ziemie nad Bałtykiem. Prawdopodobnie autor miał na myśli urny ludności kultury przeworskiej.

³ Cal pruski=26,17 mm.

⁴ Dokument księcia mazowieckiego Leszka nadający kościołowi NMP i kanonikom włocławskim m.in. kaplicę w Gniewkowie.

⁵ Kwestia czasu przeniesienia biskupstwa z Kruszwicy do Włocławka jest problematyczna. Już Jan Długosz pisał, że nie wiadomo, kiedy biskupstwo zostało przeniesione z Kruszwicy do Włocławka. Istnieją trzy hipotezy. Pierwsza głosi, że nastąpiło to najwcześniej w latach dziewięćdziesiątych XI w., po zniszczeniu Kruszwicy w następstwie wojny Władysława Hermana ze Zbigniewem. Następna hipoteza przyjmuje, że o Włocławku pomyślano dopiero wtedy, gdy Bolesław Krzywousty, przy pomocy przebywającego w Polsce legata Idziego z Tuskulum, porządkował sprawy kościelne w roku 1123 r. Według trzeciej z hipotez, Włocławek stał się stolicą diecezji dopiero za biskupa Onolda w połowie XII w., ok. 1169 r.

⁶ Ul. Zamkowa.

⁷ Na podstawie ustaleń pokoju w Kaliszu 8 lipca 1343 r.

⁸ W oryginale Holzgerechtigkeit – nazwa obowiązującego w Niemczech od średniowiecza do końca XIX wieku prawa do wolnego użytkowania lasu; pisane regulacje prawne określały zasady korzystania z lasu takie jak prawo do wycinki, prawo do wypasania inwentarza itp.

JERZY RATAJCZAK – UR. 1944 PASJE I ZAINTERESOWANIA. MOJA PRZYGODA ZE SPORTEM

Moja przygoda ze sportem zaczęła się w szkole podstawowej. W czasie, kiedy uczęszczałem do Szkoły Podstawowej nr 1 w Gniewkowie, już od V klasy reprezentowałem szkołę, grając wspólnie z kolegami (Bogdanem Plucińskim, Zdzisławem Szalkowskim, Jerzym Grabikowskim, Jerzym Sobczakiem...) w szkolnej drużynie piłki ręcznej, w tenisie stołowym, a nieco później w grze w szachy. Wspólnie z koleżankami (Jadzią Grzelak, Lubomirą Woźniak, Czesią Kruszona) i kolegami (Wojtkiem Malarskim, Edwardem Świerczyńskim i innymi) oraz ks. Leszkiem Zakrzewskim, chodziliśmy często do lasu jeździć na nartach, a pracujący wówczas w naszej szkole nauczyciel Bogusław Rosiński, który był opiekunem SKS, organizował nam różnego rodzaju szkolne i międzyszkolne zawody sportowe. Na narty do lasu często chodziliśmy z ks. Leszkiem Zakrzewskim, który wówczas uczył nas w szkole religii. Ja sam w tym czasie byłem również aktywnym członkiem szkolnego SKS. Za swoje osiągnięcia otrzymywałem często dyplomy, które do dziś w większości zachowałem.

Na nartach w gniewkowskim lesie. Od lewej: J. Ratajczak, Cz. Kruszona, J. Grzelak, J. Piórek, L. Woźniak

Swoją sportową pasję kontynuowałem uczęszczając do I Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu, gdzie prowadzony przez profesora Józefa Bączkowskiego reprezentowałem swoją szkołę w lekkiej atletyce, a ponieważ byłem dość wszechstronny – startowałem na różnych zawodach sportowych, miejskich, powiatowych i wojewódzkich w kilku konkurencjach, takich, jak: biegi średnie (300 m, 400 m, 800 m, 1000 m oraz sztafeta 4x100 m, sztafeta olimpijska i bieg przez płotki) z Wojtkiem Grzelakiem, Zbigniewem Wyborskim, Jerzym Jaworskim, Andrzejem Wlekińskim, Jerzym Nogackim, Stanisławem Muranty, Bogdanem Esze i innymi. Poza tym startowałem również w rzucie oszczepem i dyskiem. W konkurencjach tych osiągałem niezłe wyniki, otrzymując za swoje osiągnięcia często dyplomy, które zachowałem do dziś.

Próbowałem również w tym czasie łączyć naukę ze sportem szkolnym i występami w drużynie juniorów start Unii Gniewkowo występującej w B klasie, ale awansu do A klasy nie udało się nam wywalczyć mimo zajęcia I miejsca w swojej grupie rozgrywkowej, bo przegraliśmy dwa mecze

barażowe z drużyną Polonia Bydgoszcz. Grałem w tej drużynie (najczęściej na pozycji lewego pomocnika) razem z Zbigniewem Kocińskim, Bolesławem Piernikiem (bramkarzem), Bogdanem Krężelewskim, Waldemarem Pawelkiewiczem, Zdzisławem Podkowińskim, Stefanem Dziennikiem, Romanem Kłosowskim, Jerzym Graczkim, Zbigniewem Piernikiem, Zdzisławem Szalkowskim, Jerzym Wierchowskim, Eugeniuszem Fryzą, Bogdanem Esze i innymi.

W latach 80. uczestniczyłem w rozgrywkach ligi międzyzakładowej w drużynie Oświata razem z Witkiem Paschkiem, Alfredem Pawłowskim, Ryszardem Tomczakiem, Tomkiem Frąszczakiem, Tomkiem Wesolkim, Waldemarem Lewickim i innymi kolegami, rywalizując z reprezentacjami innych zakładów pracy, takimi, jak: Cerama, Fabryka Mebli, Przetwórnia, Wosko-Chemia i inne, rozgrywanej w kilku dyscyplinach sportowych, takich jak piłka nożna, piłka siatkowa, piłka koszykowa, lekka atletyka – i szło nam w tych rozgrywkach bardzo dobrze. W drużynie tej moją najmocniejszą dyscypliną był tenis stołowy, ale grałem także w drużynie w piłkę koszykową, piłkę siatkową i startowałem w konkurencjach lekkoatletycznych.

Jeszcze do niedawna aktywnie uczestniczyłem z sukcesami w Mistrzostwach Pomorza i Kujaw w biegu na orientację, rozgrywkach tenisa stołowego, takich, jak Grand Prix Inowrocławia w tenisie stołowym, rozgrywkach Gniewkowskiej Ligi Tenisa Stołowego, czy Powiatowym Turnieju Samorządowców.

Najwięcej czasu poświęciłem jednak, jako zawodnik, uprawiając biegi na orientację, a reprezentując najpierw od roku 1982 „Start Unię” Gniewkowo, potem od 1990 r. Zawiesz Bydgoszcz, a od 1993 r., kiedy reaktywowano znów biegi na orientację w Gniewkowie, najpierw Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji, a potem nowo utworzony, niezależny klub „Jogger” – przemianowany ostatecznie na LZS „Biegus”.

Do uprawiania biegów na orientację, jako zawodnika, namówił mnie mój serdeczny kolega Janek Woźniak, proponując mi najpierw funkcję kierownika sekcji biegów na orientację przy KS „Start-Unia” Gniewkowo, a potem przez długi czas razem biegaliśmy, organizowaliśmy zawody i prowadziliśmy nasz klub sportowy. W klubie sportowym Start Unia w Gniewkowie działaczem byłem praktycznie od roku 1982 z chwilą objęcia

funkcji kierownika sekcji biegów na orientację. Potem 3-krotnie pod rząd przez 3 kadencje byłem jednym z vice prezesów tego klubu z panami Henrykiem Tomczakiem, Zdzisławem Tyburkiem i Stefanem Halasem.

W sumie w zawodach na orientację startowałem ponad 35 lat, bo zaczynałem biegać na orientację już w 1978 r., jako opiekun i zawodnik drużyny reprezentującej Chorażew Bydgoską ZHP na zawodach Harcerskich Ogólnopolskich Zawodach na Orientację w Perkozie k. Olsztyna. W nagrodę za zajęcie II miejsca w zawodach w Złotym Potoku k. Częstochowy (1988 r.), Komenda Chorągwi ZHP w Bydgoszczy ufundowała nam wyjazd pociągiem na międzynarodowe zawody w biegu na orientację rozgrywanej się w okolicach Lwowa na Ukrainie. Pojechaliliśmy tam z całym zespołem. Podczas pobytu we Lwowie odwiedziliśmy między innymi także cmentarz Orłąt Lwowskich.

I w tej konkurencji miałem także sukcesy, chociaż nie przyszły one natychmiast po rozpoczęciu biegania na orientację. Najbardziej ceniony przeze mnie sukces to zajęcie II miejsca w Mistrzostwach Polski Weteranów w klasycznym biegu na orientację w 2004 r. w kategorii M60 za Waldemarem Pluciennikiem, III miejsce zajął Janusz Cegliński, WKS Gwardia Warszawa. Zawody te rozegrano w Drzewinie k. Gdańska. W Mistrzostwach Polski Weteranów kilkakrotnie zajmowałem także wysokie V miejsca.

Uprawiając biegi na orientację, najlepsze, IV miejsce, w rankingu ogólnopolskim w swojej kategorii wiekowej, zająłem w 1987 roku, startując wówczas w kategorii M40. Równie dobrze radziłem sobie w Mistrzostwach Pomorza i Kujaw, gdzie na zawodach wiele razy zajmowałem I miejsce w swojej kategorii wiekowej. Po tych osiągnięciach do dziś pozostały wspomnienia, medale i puchary. Bardzo cenię sobie również fakt, że uprawiając sport, spotkałem na swej drodze wielu wspaniałych ludzi, koleżanki i kolegów, z którymi do dziś utrzymuję kontakty towarzyskie. Dzięki uprawianiu biegów na orientację udało mi się zwiedzić wiele zakątków naszego kraju i Europy. Najmilej chyba wspominać ponad 2-tygodniowy wyjazd na Puchar Świata Weteranów (kategorie powyżej 35 roku życia) w Aviemore w Szkocji w 1994 r., startując w kategorii M55.

Na zawodach w ok. Aviemore, Szkocja '1994

W biegu na orientację startowałem także kilkakrotnie poza granicami kraju, reprezentując Polskę w Mistrzostwach Świata Weteranów w Aviemore, Szkocja, w 1994 r., w Pucharze Świata Weteranów Kormend Węgry w 1990 r., gdzie wypadłem najlepiej, Hungaria Kupa Kisunhalos, Węgry, w 1985 r., w Nowym Borze w Czechosłowacji w 1984 r. i w 1987 r. na zawodach organizowanych przez klub Iskra Novy Bor, Puchar Karpat Lvov w 1989 r.

Od czasu do czasu biegałem także w krajowych biegach ulicznych na dystansie od 5000 m do 11 800 m oraz 2-krotnie na zawodach międzynarodowych w Leidzie (Holandia) na dystansie 10 000 m w 1995 r. i 1996 r., gdzie wcale nieźle się zaprezentowałem. Wówczas na ok. 2500 zawodników startujących na dystansie 10 000 m zająłem 432 miejsce (na 2500 startujących), miejsce z czasem 47:20 – i to jako drugi z polskiej ekipy.

Za czołowe miejsca w różnych zawodach otrzymywałem dyplomy, medale i puchary, z których większość się jeszcze zachowała, pozostały także różne pamiątki. Moje puchary i medale mają w moim domu swoje honorowe miejsce. Starty w takich zawodach wiązały się z także z prowadzeniem zdrowego trybu życia.

Moim upodobaniem do biegania „zaraziłem” nie tylko innych, ale także swoje dzieci, Alinę i Radka, oraz wnuki, które również upodobały sobie bieganie i osiągały w tym dobre wyniki. Szczególnie Alina, która wspólnie z klubowymi koleżankami z Kamilą Pilichowską i Marleną Smolarską w 1987 r. zdobyły w Rzeszowie srebrny medal Mistrzostw Polski, a w 1985, 1986 i 1987 roku zajmowała II miejsce w swojej kategorii wiekowej w rankingu ogólnopolskim. Radek zaś również był czołowym zawodnikiem Mistrzostw Pomorza i Kujaw w biegu na orientację, a w 2000 r. w rankingu MPiK zajął I miejsce w kategorii M18.

To jest pierwszy puchar, jaki dzięki mojej pomocy udało mu się zdobyć w biegu na orientację. Następne puchary i medale i wyróżnienia zdobywa już sam. Ponieważ wnuk Dawid mieszka w okolicy Zakopanego, biega także z sukcesami na nartach biegowych i startuje czasami w biathlonie. Drugą konkurencją, którą uprawiam do dziś głównie rekreacyjnie w okresie zimowym, jest tenis stołowy, choć zdarzyło się, że i w tej dyscyplinie reprezentowałem klub sportowy Start-Unia razem z Tadeuszem Pietrzakiem, Przemkiem Klosem, Arkadiuszem Dahmem, Mariuszem Majewskim, a potem TG „Sokół”. I w tej specjalności były małe sukcesy, po których pozostały dyplomy, medale i puchary.

W latach 2001-2005 uczestniczyłem w drużynowych rozgrywkach Ligi TKKF w tenisie stołowym, najpierw w drużynie „Oświata” razem z Eugeniuszem Pułaczewskim, Beatą Gazińską i Mariuszem Michalskim, a potem w drużynie TG Sokół razem z Grzegorzem Świątą, Piotrem Kryszakiem i Piotrem Kwaśnikiem, Stefanem Skucińskim oraz w Grand Prix Inowrocławia w kategorii indywidualnej ponad 60 lat.

W latach 2005-2008 uczestniczyłem w drużynowych rozgrywkach tenisa stołowego w drużynie

„EDENU” razem z Grzegorzem Świątą, Piotrem Kwaśnikiem, Michałem Dobiegałą, Karolem Świątą i Krzysztofem Zaletą.

W tenisie stołowym reprezentowałem Gminę Gniewkowo w 3 turniejach tenisa stołowego „Samorządowców” powiatu Inowrocławskiego w Rojewie w latach 2004-2006, zdobywając trzykrotnie I miejsce i puchary w kategoriach 51-60 lat oraz ponad 60 lat. Ostatnio wraz z kolegami uczestniczę z powodzeniem w turniejach Gniewkowskiej Ligi Tenisa Stołowego, organizowanych od 2014 r. przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Gniewkowie – zarówno w kategorii indywidualnej, jak i deblowej.

Wiele razy, jako absolwent I LO im. Jana Kasprowicza, z powodzeniem brałem udział w turnieju tenisa stołowego dla uczniów i absolwentów tej szkoły, a także w meczach piłki koszykowej pomiędzy absolwentami z Gniewkowa i Inowrocławia.

Od 2011 r. uczestniczę także w zawodach nordic walking. Startując w takich zawodach rozgrywanych coraz częściej w różnych miejscach w całej Polsce, wiele razy stawałem już na podium zajmując II lub III miejsce. W roku 2014 zająłem nawet III miejsce w klasyfikacji generalnej w kategorii wiekowej M70.

Od czerwca 2002 r. do stycznia 2009 r. działałem aktywnie jako vice prezes ds. organizacyjnych w Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół” w Gniewkowie, organizując z nim wiele imprez sportowych i kulturalnych, takich, jak Międzynarodowe Mistrzostwa Polski TG „Sokół” w tenisie stołowym w 2003 r. i 2005 r., Biegi Milewskich, zawody, turnieje tenisa stołowego, obozy kondycyjno-sportowe dla miejscowych zawodników, a także obozy sportowe. Byłem współorganizatorem wyjazdów na obozy kondycyjno-wypoczynkowe w Wołkowysku na Białorusi i w Zakopanem, wyjazdu na XIV Światowy Złot Sokola w Pradze i inne.

31.01.2007 r. Sąd Rejonowy w Toruniu zarejestrował **Kujawsko-Pomorski Okręgowy Związek Orientacji Sportowej z siedzibą w Toruniu**, ul. Słowackiego 118A, którego zostałem wiceprezesem, a także członkiem Okręgowego Kolegium Sędziów.

Jestem razem z p. Janem Woźniakiem **współautorem zeszytu nr 7 pod tytułem „Sport w Gniewkowie – Biegi na orientację” wydane go w 2003 r. przez Towarzystwo Miłośników Gniewkowa i Ziemi Gniewkowskiej**, a także autorem wydanej w 2012 r. historii Rodzinnego Ogrodu Działkowego „SILA” w Gniewkowie.

Posiadając uprawnienia sędziowskie w 2 konkurencjach sportowych, sędziowałem zawody sportowe w:

- biegach na orientację (sędzia klasy wojewódzkiej S-3),
- tenisie stołowym (sędzia klasy okręgowej),

posiadam także uprawnienia instruktora imprez na orientację (od 1978 r.). Jako nauczyciel wychowania fizycznego, głównie Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Gniewkowie, ze sportem związany byłem, na co dzień, przez cały czas swojej pracy zawodowej.

Za swoje dokonania zostałem wielokrotnie odznaczony i wyróżniany w różnych dziedzinach mojej działalności:

- Medalem Pamiątkowym z okazji 700-lecia nadania praw miejskich (19 sierpnia 1962 r.),
- odznaką Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej (Rada Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa z dnia 9 maja 1966 r.),
- Krzyżem za Zasługi dla ZHP (uchwała Głównej Kwatery ZHP z 14 października 1980 r.),
- odznaką SKS „Start-Unia” w Gniewkowie (uchwałą Zarządu SKS „Start-Unia” z dnia 2 lutego 1987 r.),
- Złotym Krzyżem Zasługi (uchwała Rady Państwa 5 sierpnia 1987 r.),
- Złotą Odznaką ZNP (uchwałą Plenum Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego z dnia 30 września 1992 r.),
- Brązowym Medalem „Za Zasługi dla Ligi Obrony Kraju” (uchwałą Prezydium Zarządu Głównego Ligi Obrony Kraju z dnia 22 lutego 1995 r.),
- srebrną odznaką „Za zasługi dla Rozwoju Samorządu Terytorialnego Województwa Bydgoskiego” (7.09.1998 r.), za zasługi dla tenisa stołowego (12.2006 r.),
- brązową odznaką Zasłużonego Działkowca (28.02.2008 r.),
- srebrną odznaką Zasłużonego Działkowca (23.05.2012 r.),
- srebrną odznaką II stopnia „Za zasługi dla sportu” nadaną za szczególne osiągnięcia w dziedzinie kultury fizycznej (decyzja Ministra Sportu z dnia 7.04.2008 r.),
- srebrną odznaką „Przyjaciół Drużyny Władysława Białego” (z dnia 13.05.2010 r.),
- złotą odznaką Zasłużonego Działkowca (23.05.2017 r.),
- złotą odznaką honorową za szczególne zasługi dla Związku PZERil z dnia 15.02.2018 r.,
- wyróżnieniem za wkład w Rozwój Sportu w Gminie Gniewkowo w czasie 8. Gniewkowskiej Gali Sportu (09.02.2019 r.).

Poza sportem mam także inne zainteresowania. Jednym z nich jest muzykowanie. Tak się złożyło, że jeszcze w latach 60. trochę przypadkowo poznałem podstawy gry na gitarze. Spowodowało to później, że zostałem członkiem zespołu mandolinistów, jaki istniał przy Suszarni w Wierchosławicach, prowadzonym przez p. Skrobiszewskiego, gdzie doskonaliłem swoje umiejętności. Z zespołem tym występowaliśmy w różnych konkursach, a nawet dwukrotnie nagrywaliśmy w swoje utwory w Polskim Radiu w Bydgoszczy.

Zespół mandolinistów z Wierchosławic

XXXIII TURNIEJ TENISA STOŁOWEGO I KONIEC KARIERY RADZISZA

Kolejny już, XXXIII Turniej Tenisa Stołowego dla wychowanków i uczniów I Liceum im. Jana Kasprowicza o **Puchar Prezesa Stowarzyszenia Wychowanków** Pana Henryka Okońskiego, odbył się **19 września 2021** roku jak zwykle na małej sali.

Imprezę tę od lat prowadzi i koordynuje Profesor Stefan Lewandowski. Ostatnio do organizacji turniejów tenisa stołowego włączył się **Tomasz Idzik**. Rywalizowano grając w 2 grupach każdy z każdym, oddzielnie uczennice i oddzielnie absolwenci, do trzech wygranych setów, mecze rozgrywane w przyjaznej atmosferze z pełnym zaangażowaniem zawodników. W ubiegłym roku 2020 z powodu pandemii Covid-19 turniej się nie odbył.

Najlepszym zawodnikiem turnieju został Jerzy Ratajczak – matura 1962, który otrzymał z rąk Profesora Stefana Lewandowskiego Puchar Prezesa Stowarzyszenia Pana Henryka Okońskiego, drugie miejsce zajął Jerzy Panfil – matura 1974, na trzecim miejscu uplasował się ks. Ireneusz Oliwkowski – matura 1969, czwarte miejsce zajął Eugeniusz Pułaczewski – matura 1977, a piąte ks. Grzegorz Radzisz – matura 1958, szóste miejsce Tomasz Idzik – matura 1985. Wśród uczennic najlepszą okazała się Zuzanna Cupriak IIc, 2. miejsce zajęła Martyna Frątczak IIa, 3. miejsce zajęła Amelia Matuszak IIc, a 4. miejsce Julia Łuczak IIIc.

W turnieju tym po raz ostatni zagrał były długoletni mieszkaniec Gniewkowa, **ks. Grzegorz Radzisz**. W tenisa stołowego grał on przez 62 lata, a udział w tym turnieju był ostatnim w Jego karierze tenisisty stołowego. Było to nie tylko zakończenie Jego bogatej kariery sportowej, ale także jako propagatora sportu i organizatora wielu turniejów tenisa stołowego, które organizował w Krostkowie, gdzie przez 32 lata był proboszczem parafii pod wezwaniem św. Mikołaja i błogosławionego Michała Kozala. Było to także pożegnanie z kolegami, z którymi grał w tenisa stołowego. W turniejach, jakie tam w Krostkowie organizował, brali udział także przedstawiciele tenisa stołowego z Gniewkowa.

Ksiądz Grzegorz ukończył Szkołę Podstawową nr 1 w Gniewkowie, następnie uczęszczał do I Liceum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu. Kolejny etap edukacji to seminarium duchowne zakończone przyjęciem święceń kapłańskich z rąk księdza kardynała Stefana Wyszyńskiego 6 czerwca 1964 roku. Potem

zaczęła się posługa kapłańska w różnych parafiach, między innymi w jednej z inowrocławskich parafii, gdzie ks. Radzisz pracował jako wikariusz. 32 lata temu dekretem biskupim ks. Radzisz podjął pracę duszpasterską jako proboszcz parafii w Krostkowie, w malowniczo położonej miejscowości w dolinie Noteci. Tu za sprawą ks. Grzegorza i jego umiejętności zjednywania sobie ludzi powstał min. Dom Parafialny, uporządkowany został cmentarz, wymieniono pokrycie dachowe na kościele, powstała nowa dzwonnica.

Warto dodać, że ks. Grzegorzowi zawsze bliskie były wszelkie sprawy i problemy

parafian, nawet te najtrudniejsze. Dlatego opiekował się osobami, którym nieobcy był problem alkoholowy, starał się także wcielać w życie główne hasło Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”: *W zdrowym ciele, zdrowy duch*. Od kiedy tylko sięgamy pamięcią, uprawiał tenisa stołowego. Kiedy tylko pozwalały na to obowiązki kapłańskie uczestniczył w turniejach tenisowych w rodzinnym Gniewkowie, w ukochanym I LO im. J. Kasprowicza w Inowrocławiu, w corocznie organizowanych Mistrzostwach Polski w Tenisie Stołowym Księży, w parafiach i innych zawodach. Należy podkreślić, że był 24-krotnym Mistrzem Polski Księży w aktualnej kategorii wiekowej i że ze wszystkich wspomnianych imprez przywoził liczne puchary, medale, dyplomy i mistrzowskie tytuły. Swoim przykładem i sportową postawą zaraził innych, młodszych od siebie. Reprezentacja Krostkowa znana jest bowiem nie tylko w okolicy, lecz także w stolicy i innych większych, polskich miastach, gdzie odbywały się finałowe rozgrywki parafiady. Co roku w grudniu w Krostkowie organizował Świętomikołajkowy turniej tenisa stołowego dla amatorów.

Ksiądz Grzegorz, kiedy tylko mógł, wspierał także Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Gniewkowie, uczestnictwem w imprezach, turniejach, w organizowanym Memoriale Ryszarda Skowrońskiego, przyjaciela i tenisowego trenera oraz kolegi, z którym wylewali wspólnie pot z pingpongową raketką w ręce.

Tekst i zdjęcia: **Jerzy Ratajczak**

ZACZĘŁA SIĘ GESAL LIGA

16 października o godz. 16.00 zainaugurowała swoje rozgrywki gniewkowska „halówka”. Do rozgrywek GESAL Ligi zgłosiło się 7 drużyn: Nelesa Auto-Sprint, Tajfun, EFCE Dżordże, Aslas, Bonduelle, Czarny Dzik Cavinia i Bohomazy. W uzgodnieniu z drużynami podjęliśmy decyzję, że w każdej drużynie może występować jeden zawodnik zrzeszony do A klasy włącznie. Nadal nad grą podczas wszystkich zawodów czuwać będzie dwoje sędziów. Nowością w tej edycji jest wprowadzenie nowych godzin rozgrywania spotkań. Od tego sezonu mecze rozgrywane będą o 16:00, 17:10 i 18:20. Zmiana ta spowodowała, że każda z drużyn posiada szatnię wyłącznie dla siebie, a co najważniejsze – zachowane są wszystkie wymogi sanitarne. Dzięki sponsorowi tytularnemu, firmie GESAL Eugeniusza Skoczyńskiego, oprócz zaangażowania dwóch sędziów mogliśmy także obniżyć wpisowe drużyn.

W pierwszej kolejce zagraли:

16:00 ASLAS – BOHOMAZY 3:1

Aslas: Bartosz Grzegorek 3

Bohomazy: Józef Lewandowski

17:10 TAJFUN – EFCE DŻORDŻE 3:5

Tajfun: Paweł Brząkiewicz, Andrzej Roszak 3

EFCE Dżordże: Błażej Olejniczak 2, Marcel Paradowski, Bartek Łukasik, Patryk Graczyk

18:20 BONDUELLE – NELESA AUTO-SPRINT 2:4

Bonduelle: Krzysztof Gajkowski, Damian Urbański
Nelesa Auto-Sprint: Mateusz Laks, Łukasz Bączkowski 2, Tomasz Zielas

Tekst: **Dariusz Czajkowski**

data	godz.	GESAL LIGA sezon 2021/22			
16.10.2021	16:00	Aslas	Bohomazy	•	
	17:10	Tajfun	EFCE Dżordże	•	
	18:20	Bonduelle	Nelesa Auto-Sprint	•	
		Czarny Dzik Cavinia	pauza		
23.10.2021	16:00	Nelesa Auto-Sprint	Tajfun	•	
	17:10	EFCE Dżordże	Aslas	•	
	18:20	Bohomazy	Czarny Dzik Cavinia	•	
		Bonduelle	pauza		
06.11.2021	16:00	Tajfun	Czarny Dzik Cavinia	•	
	17:10	Bonduelle	Bohomazy	•	
	18:20	Nelesa Auto-Sprint	EFCE Dżordże	•	
		Aslas	pauza		
13.11.2021	16:00	EFCE Dżordże	Bonduelle	•	
	17:10	Bohomazy	Tajfun	•	
	18:20	Czarny Dzik Cavinia	Aslas	•	
		Nelesa Auto-Sprint	pauza		
27.11.2021	16:00	Bonduelle	Aslas	•	
	17:10	Nelesa Auto-Sprint	Czarny Dzik Cavinia	•	
	18:20	EFCE Dżordże	Bohomazy	•	
		Tajfun	pauza		
11.12.2021	16:00	Bohomazy	Nelesa Auto-Sprint	•	
	17:10	Czarny Dzik Cavinia	Bonduelle	•	
	18:20	Aslas	Tajfun	•	
		EFCE Dżordże	pauza		
18.12.2021	16:00	Czarny Dzik Cavinia	EFCE Dżordże	•	
	17:10	Aslas	Nelesa Auto-Sprint	•	
	18:20	Tajfun	Bonduelle	•	
		Bohomazy	pauza		

04.12.2021 rozegrany zostanie turniej o Czapkę Mikołaja

MIESIĘCZNIK GMINY GNIEWKOWO WRZESIEŃ 2021 NR 9/2021

GNIEWKOrama

Nazwa i adres wydawcy: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji, Dworcowa 5, 88-140 Gniewkowo, Adres redakcji: jak wyżej;

Redaktor naczelna: Olga Kłós

tel. 784 097 190; e-mail: gniewkorama@kisgniewkowo.pl Skład i druk: PMF-PRINT Arkadiusz Mandau

Pismo zrzeszone w Stowarzyszeniu Polskich Mediów, wpisane do Rejestru Dzienników i Czasopism pod nr. 586.

f Gazeta Gniewkorama

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania tekstów oraz ich korekty.

Teksty, które nie zmieściły się w wydaniu, zamieszczone zostaną na FB Gazeta Gniewkorama. Materiały do następnego wydania prosimy nadsyłać do 6 listopada. Zapraszamy też bezpośrednio do siedziby redakcji.

V BIEG

NAJMŁODSZYCH

PRZY XXVII BIEGU IM. RODZINY
MILEWSKICH

7 LISTOPADA 2021

RYNEK MIEJSKI W GNIEWKOWIE

**ZBIERAMY KARMĘ I INNE RZECZY
DLA ZWIERZĄT. PROSIMY PRZYNIEŚĆ DARY
DO NAMIOTU ORGANIZATORA.**

**WARUNKIEM UCZESTNICTWA DZIECKA W BIEGU JEST
WSPARCIE ZBIÓRKI ORAZ ZŁOŻENIE OŚWIADCZENIA
W MGOKSIR GNIEWKOWO LUB PRZED BIEGIEM
NA RYNKU W GODZ. 10:30-11:00 W NAMIOCIE ORGANIZATORA.**

DYSTANSE POSZCZEGÓLNYCH BIEGÓW:

11:00-11:15 - DZIECI 5-7 LAT, 50 M

11:15-11:30 - DZIECI 7-9 LAT, 100 M

11:30-11:45 - DZIECI 10-12 LAT, 200 M

11:45-12:00 - MŁODZIEŻ 12-15 LAT, 350 M

